LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

5

moteris

1966 RUGSĖJIS – SPALIS

T U R I N Y S

A. Prakapas, O.F.M.	Naujas mokslo ir religijos apjungimo pionierius	1
D. Petrutytė	Pakrikusi žmogaus dvasia — blogio versmė	4
D. Sadūnaitė	Sonata (eil.), Žemyne (eil.)	5
L. Švėgždaitė	Gintaro šalis (eil.), Naktis ir laivas (eil.)	6
Ž. Šlekytė	Nepraraskite savo jaunystės	6
A. Prižgintaitė	Jaunystė (eil.)	8
P. J.	Mūsų pareigos ir pomėgiai	9
S. Vilkauja	Išdykėlis	11
E. Čekienė	Pavėluota laimė	12
L. Andriekus, O.F.M.	Paguodos ir vilties dešimtmetis	14
G. Krivickienė	Stebuklas įvyko	16
• Šeima ir mokykla	E. Krikščiūnienė — Moteris šių dienų pasaulyje	17
• Moterys pasaulyje		18
• Buto įrengimas	Veda A. Šarūnienė	23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeimininkių kampelis	Veda A. Mikšienė	26
• Organizacinė veikla		28

ILIUSTRACIJOS

Michelangelo	Pasaulio sutvėrimas	2
V. Pazukaitė	Miręs miestas	4
A. Tamošaitienė	Lapkritis	5
D. Gobytė	Ramunė	6
A. Ličkutė	Paukščiai	6
J. Balčikonis	Kilimas	7
V. Pazukaitė	Palanga	9
K. Tulienė	Lėlė	12
M. Dūdienė	Kilimas	14
V. Pazukaitė	Panevėžys	15
V. Pazukaitė	Panevėžio tiltas	23

"M o t e r i s" Lietuvių Moterų Žurnalas. 1966 m. Nr. 5 (53).
R e d a k c i n ė k o m i s i j a: L. Imbrasienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė.

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija. Techn. ir meninis redagavimas: N. Kulpavičienė.
Administratorė: B. Pabedinskienė.

Redakcijos ir administracijos adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario. Spaudė "Žiburių" Spaudos Bendrovė, Toronto, Ont. Viršelis N. Kulpavičienės. Atskiro numerio kaina 75 ct. Prenumerata metams $4.00.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt., redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"M O T E R I S" Lithuanian Women's Magazine. 1966. No. 5 (53).
Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto. Single copy 75 ¢.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1966. Nr. 5 (53)

NAUJAS MOKSLO IR RELIGIJOS APJUNGIMO PIONIERIUS

AMBROZIJUS PRAKAPAS, O.F.M.

Iki Renesanso laikų Bažnyčia ėjo mokslo ir civilizacijos priekyje. Tačiau, nepajėgusi palenkti Renesanso kultūros sau tinkama kryptimi, ji užsidarė vien tik dvasinėje srityje ir į mokslą žiūrėjo su įtarimu bei nepasitikėjimu. Mokslas gi, vis daugiau atidengdamas naujus tikrovės sluogsnius, jei ne su panieka, tai bent skeptiškai žvelgė į Bažnyčią ir apskritai į religiją. Daug kas matė reikalo, kad šios abi institucijos — mokslas ir religija — eitų ranka rankon žmonijos gerovei. Jau praeitame amžiuje protestantų pastorius Henry Ward Beecher rašė, kad "mokslas perkeis teologiją, iškeldamas ją iš paprastos Dievo šventovės į aiškesnes bei gražesnes linijas ir proporcijas". Jis pranašavo, kad "tas priešiškumas tarp mokslo ir apreikštos religijos baigsis, kai bus aiškiai matoma, kad žmogaus fizinės ir dvasinės savybės išeina iš to paties šaltinio — Dievo; ir kad vieną dieną objektyvus krikščionis mokslininkas galės pasakyti Bažnyčiai: 'Kelkis, sušvisk, nes tavyje slypi didžiulė šviesa".

Daugelio nuomone toks krikščionis mokslininkas jau yra atėjęs, ir jis yra tėvas P. Teilhard de Chardin. Jo gyvenimas ir svarbesnės raštų mintys yra šio straipsnio tema.

Pierre Teilhard de Chardin gimė 1881 m. Auvergne, Prancūzijoje, ketvirtas iš vienuolikos vaikų šeimos. Tėvas buvo pozityvių mokslų gerbėjas, motina — švelnios sielos, giliai pamaldi moteris, įdiegusi anksti Petrui Kristaus meilę. Jau gimnazijoj jis domisi geologija ir paleontologija. Aštuoniolikos metų ryžtasi tapti jėzuitu kunigu. Studijuodamas filosofiją ir teologiją, neapleidžia geologijos ir paleontologijos. Pirmojo Didžiojo karo metu, jau būdamas kunigas, tarnauja prancūzų kariuomenėje sanitaru. Čia turi progos geriau pažinti žmones ir labiau sustiprinti savo vienuolinį pašaukimą. Karo metu, šiame didžiausiame žmogaus žvėriškumo pasireiškime, tėvas Teilhard padeda pagrindus savo pasaulio vizijai, kurioje ryšku didžiulis optimizmas, liečiąs žmonijos ateitį.

1918 metais daro amžinuosius — neturto, paklusnumo ir skaistybės — įžadus, gerai žinodamas, kaip jis rašo: "kiek dvasinės galios turi žmogiška meilė, kiek gero galima padaryti turint turto ir gyvenant nepriklausomai". Tačiau jis juos darė, "norėdamas per išsižadėjimą išlaisvinti slypinčią jėgą meilėje, turte ir nepriklausomybėje".

Apvainikavęs geologijos ir paleontologijos studijas doktoratu, jau 1922 m. dėsto minėtus mokslus Paryžiaus katalikų institute. Šio darbo jis turėjo greitai atsisakyti, nes jo perdaug naujos mintys pradėjo užsitraukti tuomet konservatyvios Romos nemalonę. Tada jo viršininkai sudarė tėv. Teilhard galimybę išvykti su įvairiomis mokslinėmis ekspedicijomis į Aziją, Australiją, Afriką, Ameriką. T. Teilhard dalyvauja ir Davidson Black ekspedicijoje, kurios metu buvo atrasta vadinamoji Pekino žmogaus kaukuolė. Šių ekspedicijų metu įvairūs atradimai žemės sluogsniuose, santykiai su gausybe viso pasaulio mokslininkų davė progos tėvui Teilhard labiau sustiprinti jo jau turėtą evoliucinio pasaulio supratimą. To pasėkoje jis parašė savo svarbiausią veikalą, "Žmogaus fenomeną", kuriame labiausiai atsispindi jo mintis. Tačiau nei šio veikalo, nei kitų, jam gyvam esant, neleido spausdinti konservatyvi Romos cenzūra. T. Teilhard de Chardin sutiko ir čia būti paklusnus Bažnyčios vadovybei. Vėliau kai vienas jo draugas jėzuitas jį įtikino, kad jo raštai bus labai naudingi tai pačiai Bažnyčiai, jis paliko juos p. Jeanne Mortier. Praleidęs kelis paskutinius metus Niujorke, aktyviai dalyvaudamas įvairiuose moksliniuose susirinkimuose, mirties buvo staiga ištiktas 1955 metų Velykose. Tuoj po jo mirties Jeanne Mortier pradėjo leisti jo raštus, kurie greitai sukėlė didžiulio susidomėjimo tiek mokslininkų, tiek ir teologų tarpe. Kai kurios jo knygos, nežiūrint sunkumo jas skaityti, tapo vienos iš labiausiai perkamų knygų. Toji jo raštų pasisekimo priežastis yra ne kas kita, kaip juose atsispindinti taip pasiilgta harmonija tarp mokslo ir religijos.

T. Teilhard de Chardin raštai turi, kaip jis pats sako, tris etapus: 1) *fiziką* arba aprašymą pastebimo bei spėjamo visatos judėjimo; 2) kosminės dimensijos *kristologiją;* 3) *mistiką* arba sugrįžimą prie tikėjimo apšviestos ir meile sustiprintos visatos.

MICHELANGELO SIKSTINOS KOPLYČIA ROMOJE PASAULIO SUTVĖRIMAS

Pirmasis etapas — fizika — ypač stipriai žymus jo veikale "Žmogaus fenomenas". Jame tėvas Teilhard įrodinėja, remdamasis daugumos mokslininkų priimtais daviniais, kad pirminė pasaulio medžiaga, veikiama dvejopos energijos (tangentinės arba mechaninės ir radijalinės, kuri yra evoliucijos principas) vystėsi į didesnes sintezes, į didesnį sąmoningumą: "nuo atomo iki gyvybės ląstelės; nuo tvenkinio maurų iki žmogaus".

Evoliucija nesustojo prie sąmoningumo: "Vienoj žinduolių grupėj... kur gamta buvo parengusi galingiausius smegenis... prasiveržia liepsna griežtai lokalizuotam taške. Tai gimė mintis". Mintis — refleksija — ta sąmonės galia atsigręžti į save, turėti save objektu, žmogų iškelia virš kitų kūrinių ir jį perkelia į visai naują sferą. Logika, abstrakcija, menas, matematika, išradimai, meilės svajonės yra išdava šios naujos galios. Gyvulys pažįsta, tačiau jis nežino, kad jis žino; todėl jis negali daryti pažangos. Tiesa, kad nuo instinkto iki minties yra tik vienas šuolis, tačiau tas šuolis yra toks didelis, kad jis sudaro esminį prigimties skirtumą. Žmogus minties galios dėka tampa centras, kuris vienu tuo pačiu veiksmu suvokia ir išorinę tikrovę ir save; žodžiu sakant, jis tampa *asmenimi*.

Šios naujos galios — minties — atsiradimas nepanaikina kitų gyvybinių galių, kaip kova už būvį, maitinimosi reikalas ir kita. Vis dėlto jos patiria perkeitimo procesą. Šiai transformacijai yra duotas *hominizacijos* terminas, kuris išreiškia didesnį sudvasinimą žmogaus gyvulinių galių.

Žmogaus bei minties atbudimas paliečia visą mūsų planetą. Su minties prasiveržimu žemėje atsirado nauja zona, nauja sfera, kurią tėvas Teilhard vadina *noosfera* arba minties sluogsnis. Tas minties sluogsnis —noosfera — nestovi vietoje, ji kaskart labiau tankėja, glaudžiasi ir tuo žmonija yra rengiama didžiuliam evoliuciniam šuoliui.

Tėvo Teilhard mistinė evoliucija turi tikslą, tašką už erdvės ir laiko ribų, kuriame sueina visos evoliucijos linijos. Tą tašką jis vadina *Omega* (pagal paskutinę graikų alfabeto raidę). Tas galutinis evoliucijos polius, Omega, turi būti asmuo, nes žmogus, tas tolimiausias iki šiol iškyšulys evoliucijoje yra asmuo. Todėl Omega yra didesnio asmenėjimo kryptis, "centrų Centras, kuris nepanaikina kitų centrų (žmonių), bet yra paskiras Židinys, šviečiąs centrų sistemos viduje". Individuališkumas labai skiriasi nuo asmeniškumo. Pvz. daiktas, atskildamas nuo kitų, individualizuojasi; tačiau tuo jis įstringa į daugybę, netenka jungties, vienumo. Tuo tarpu asmuo eina kita kryptimi — jungiasi su kitais. Jungdamiesi su kitais, atrandame labiau save, savo originalumą. Tas jungimasis reikalauja specialios energijos — meilės. Meilė jungia asmenis — tuos evoliucijos žiedus.

Tik Omegoje atrandame išaiškinimą nuolatinio dalykų slinkimo į didesnį sudėtingumą ir paradoksinį pastovumą šio trapiojo pasaulio. Kai visi fiziniai dalykai eina pagal entropijos dėsnį į suirimą, gyvybė eina priešinga kryptimi — į didesnį sudėtingumą; jiems, tačiau, mirus vistiek laimi entropija. Gyvybės pradėta kova su entropija baigiasi laimėjimu tik su žmogaus atėjimu. Nors žmogaus kūnas suyra, tačiau jo sąmonė yra pajėgi užsikabinti už Omegos ir tuo laimėti nemarumą.

Evoliucija nesustoja su minties atsiradimu; ji dabar vyksta proto srityje. Ateityje bus pasiekta, pasak tėvo Teilhard, milžiniškų rezultatų: 1) *mokslinėj srityje,* kuri nebus palikta tik apmokamiems mokslininkams, bet į ją įsijungs ir paprasti piliečiai, 2) *socialiniuose* moksluose, 3) *apjungime mokslo ir religijos.*

Pasaulio pabaigą arba žmogaus išėjimą iš šios planetos tėvas Teilhard mato labai didingą. Žmonija pasieksianti didžiausią sąmoningumą, kurį parengs didžiuliai psichinės energijos kiekiai, kylą iš didesnio žmonijos vieningumo bei glaudumo. Tačiau tai nereiškia, kad tada viešpataus santaika. Žmogus šioje žemėje gali save atbaigti augštesniame už save arba

ne, t.y. priimti ar atmesti Omegą. Kur yra kalnai, ten yra ir slėnių; kur geros žolės auga, ten auga ir piktžolės. Įvykus žmonijos susivienijimui, dar bus galutinis skilimas į du priešingus polius. Nebūtinai santaikoje, tačiau didžiuliame pertekliuje vidinės įtampos, ekstazėje mato tėvas Teilhard žmogaus išėjimą iš biologinės pusės. Galų gale noosferos dalis, tieji, kurie per laiką ir blogi paliko ištikimi, traukiami didžiulio ilgesio ir įtempimo, ištruks iš medžiagos varžtų ir laikysis vien tik Dievo — Omegos. Taip sąmoningoji visata pasieks augščiausio sudėtingumo, o paliks mirčiai materialiai išsekusi mūsų planeta.

Taip baigia savo pasaulio viziją tėvas Teilhard de Chardin. Jo pasaulis nestovintis, bet nuolat besivystąs. Šią viziją jis sukūrė iš mokslinių duomenų. Tačiau, pažvelgęs į religinius davinius, Šv. Raštą, jis mato, kad visa tai, ko pasaulis laukė, Apreiškimas išpildė net su perviršiu. Tas hipotetinis Omega, be kurio nėra išaiškinamas nuolatinis pasaulio slinkimas į didesnį sudėtingumą, yra ne kas kita, kaip Apreiškimo Kristus. Apie Jį Šv. Raštas sako: "Visa sutverta per Jį ir Jam; Jis yra pirm visų ir visa Juo laikosi". Taigi Kristus turi visatoje ne vien moralinę galią, bet ir 'fizinę'. Jis veikia pasaulio raidoje, o ypač sąmoningose būtybėse, kurias Jis veikia savo meilės atrakcija, nes tai yra vienintelis būdas vienyti asmenis. Kristus padeda juos atbaigti, kreipdamas juos į Dievą, kol galų gale bus, kaip šv. Paulius rašo: "Visame visas Dievas".

Krikščionybėje mato tėvas Teilhard visas savybes, kurių galima laukti iš ateities religijos. Nors pradžioje atrodė, kad evoliucijos teorija būsianti smūgis krikščionybei, tačiau "dabar joje krikščionis mato dar geresnį būdą jaustis viena su Dievu ir pilniau Jam atsiduoti". Nes evoliucinio pasaulio sampratoje Kristaus karalystė nėra užmesta lyg iš išorės, bet atsistoja pasaulio centre. Krikščionybė neprapuolė milžiniškai mokslo praplėstame pasaulyje, bet dargi rado naują vietą jo raidoje. Kadangi visatoje negali būti pažangos be *asmeninio* prado, tėvas Teilhard tvirtina, kad "šiuo metu krikščionybė yra vienintelė minties srovė visoj noosferoj, kuri yra pakankamai drąsi ir pažangi apimti pasaulį, pajėgi siekti neriboto tobulumo, kur tikėjimas ir viltis siekia atbaigimo meilėje". "Vien krikščionybė", sako tėvas Teilhard, "šiandien pasaulyje pajėgia suderinti vienu gyvu veiksmu Visumą ir Asmenį".

Savo religiniuose bei mistiniuose veikaluose tėvas Teilhard įrodinėja, kad šis pasaulis kiekvienam krikščioniui, kuris gyvena savo tikėjimu, tampa dieviška sritis, dieviška scena. Čia visi daiktai, įvykiai, santykiai su žmonėmis rodo ir gali vesti į Dievą, galutinį tašką, kuriame visa susivienija. Čia ypač tėvas Teilhard pabrėžia darbą. Kiekviename darbe į kurį mus įstato pareigos, mes galime lavintis vieninteliai svarbiausiame dalyke — matyti Dievą visuose daiktuose, ieškoti Jo kiekvienu veiksmu, kiekviena meile. Nežiūrint, kad jis pripažįsta darbui, aktyvumui tokią svarbą, tačiau sako, kad pasyvioji yra didesnė ir gilesnė. "Jei yra jėgų, kurios gaivina pasaulį, tai yra ir kitų, kurios jį marina ir turi paskutinį žodį. Jos abi privalo būti mylimos ir priimamos, ypač antrosios, nes jos tik yra pakankamai pajėgios mus nunešti į Dievo prieglobstį". "Įdėję visas pastangas į aktyvią dalį", sako tėvas Teilhard, "leiskime, kaip apaštalas Petras, būti vedami, kur nenorime". Nes, kas iš tolo atrodo "pasaulio determinizmas", tikrumoje yra Dievo ranka mumyse. "Išmokime suprasti", rašo tėvas Teilhard, "konstruktyvią kančios vertę, atrasti joje paslėptą nepaprasto intensyvumo kilninančią pasaulio galią. Išmokime gėrėtis ir mirtimi, nes tik mirtis viena tegali sukurti mumyse būseną, kuri yra organiškai reikalinga, kad mumyse įsižiebtų Amžinoji Ugnis".

Šios ir kitos tėvo Teilhard de Chardin mintys yra skaitomos paskutinių dešimt metų laikotarpyje. Jo veikalai jau pasiekė intelektualus ir už geležinės uždangos, sukeldami nemaža susidomėjimo. Išreikšdamas Romos naują nusistatymą tėvo Teilhard de Chardin atžvilgiu, popiežius Paulius VI pasakė Paryžiaus kardinolui, kad jo veikalai "yra būtini mūsų laikams". Gi daugumos skaitytojų nuomonę išreiškia K. Pfleger žurnale "Wort und Wahrheit": "Laikau jį liepsnojančiu kelrodžiu šiems laikams".

ŠV. PETRO IR PAULIAUS BAŽNYČIA VILNIUJE — INTERJERAS

PAKRIKUSI ŽMOGAUS DVASIA – BLOGIO VERSMĖ

D. PETRUTYTĖ

Žymioji šio šimtmečio pedagogė ir vaiko sielos paslapčių atskleidėja, – Marija Montessori, – jau 1934 m. Tarptautinio Montessori Kongreso metu, Amsterdame (Olandijoje), kalbėdama į pasaulio politikus ir visuomenininkus apie "žmogaus organizavimą taikai", yra pasakiusi: "Žmonija yra visai pakrikusi. Žmonės yra išauklėti tokios idėjos pagrindais, kuri padaro juos paskirais individais ir kuri verčia juos ieškoti savo reikalų tenkinimo, lenktyniaujant vieniems su kitais. Tuo tarpu jie turėtų būti tampriai susijungę, kad pajėgtų suvokti kaip geriau organizuoti visuomeninius įvykius, kaip geriau siekti bendrų tikslų ir kaip išmintingiau tvarkyti civilizacinę pažangą. Šiandien yra tiktai "daiktų organizacija". Organizuota yra tiktai aplinka, bet ne žmonės. Technikos pažanga išjudino baisų "mechanizmą", kuris eina pats savo galia, įkergdamas individus į savo krumplyną: ne tiktai paprastus darbininkus, bet tolygiai ir inteligentus. Visi jie yra izoliuoti savo reikaluose, ieško tiktai verslo, kuris užtikrintų jų medžiaginį būvį. Visi jie yra įtraukti ir panerti medžiaginių mašinų krumplynuose arba valdininkiškuose mechanizmuose. Tačiau pernelyg aišku, kad mechanizmai negali vesti žmonijos pažangos linkme, kadangi pažanga turi išeiti iš paties žmogaus. Turi ateiti momentas, kada žmonija paims gaminius savo valdžion ir viešpataus viršum jų. Tas momentas yra atėjęs! Arba žmonių masės organizuojasi ir užvaldo savo mechaninį pasaulį, arba mechaninis pasaulis turi juos sutriuškinti".

"Reikalas pasidarė skubus dėl pusiausvyros suirimo tarp žmogaus ir aplinkos – tarp žmogaus, kurio jausmai ir dvasia liko neišsivystę, ir aplinkos, kuri pasiekė milžiniško išsiplėtojimo".

Ieškome kaltės, o ne kaltininkų

Jeigu prieš 30 su viršum metų, šios gilios mintys, šioji toli pramatanti pranašystė, – kad civilizacija, kaip nepažabotas žirgas, neatneš nieko gero žmonijai, – praskambėjo kaip teoretinė prielaida, tai šiandien rimtieji gyvenimo įvykių stebėtojai mato ir pripažįsta, jog didelė grėsmė kybo virš civilizuotos žmonijos. Žmonių masės nespėja dvasiškai nei priaugti, nei pribręsti prie šuoliais pirmyn stumiamos civilizacijos. Kur kaltė? Ji glūdi štai kur: pats imliausias prisitaikymui laikotarpis, žmogaus kūdikystė ir vaikystė, civilizacijos kūrėjų ir pijonierių buvo ne tik pamirštos, bet ignoruojamos, kaip neturinčios jokios reikšmės nei vėlesniame žmogaus gyvenime, nei civilizacijos kūryboje, nei socialinėje visuomenės sąrangoje. Tas neapsižiūrėjimas ir gimdo nepriaugusius, nepribrendusius ir nevisuomeniškus individus.

V. PAZUKAITĖ MIRĘS MIESTAS (ALIEJUS)

Daugiau ar mažiau visi pradedame šiandien, jei nepraregėti, tai bent pajusti, kad kažkas yra negerai. Kuo toliau, tuo vis labiau stiprėja netikrumo jausmas. Gana dažnai pasijuntame bestovį lyg ant liūno krašto: kur nebandytum statyti koją, ten grimsti.

Tačiau toj liūdnoj padėtyj, užuot ėmęsi pozityviai galvoti ir dirbti arba, kaip mokslininkas Alexis Carrel yra pasakęs, atsidėti nuodugnioms žmogaus studijoms ir gilesniam jo pažinimui, mes visi kartojame tą pačią "dainą". Toji "daina" tai nesiliaujantis vieni kitų kaltinimas, tai grubus kitų sąžinių sklaistymas, ramiai aplenkiant savąsias.

Dėl vykstančių pasaulyje negerovių Katalikų Bažnyčia kaltina bedievius, atšalėlius ar kitaip tikinčiuosius, o šieji savo ruoštu visą kaltę bando suversti Bažnyčiai ir jos dvasiškijai. Tėvai kaltina mokytojus, o šie pastarieji – tėvus. Laisvasis pasaulis kaltina komunistus, o šieji apšaukia kaltu laisvąjį pasaulį. Pagaliau į šią kaltinimų grandinę įjungiami Dievas ir velnias.

Žodžiu, tų kaltinimų skalė yra tokia plati, kad ir kelių lapų nepakaktų norint juos visus išvardinti. Tačiau savo esmėje jie vienas nuo kito niekuo nesiskiria. Visi vienodai sėja kerštо ir neapykantos sėklas ir visi taip pat stebisi, kad blogis nemažėja, bet sparčiai plečiasi ir bujoja visame civilizuotame pasaulyje.

Visi suaugusieji: kaltintojai ir kaltinamieji, gerieji ir blogieji – savo gyvenimo karjerą pradėjome, ateidami į šį pasaulį silpnučio, bejėgio ir nekalto kūdikėlio pavidale. Pradėjimo ir gimimo momentuose tikrai buvome visi lygūs: pirma, ne savo valia ir noru prasidėjome ir antra, užgimę nė vienas neturėjome savo galvoje jokių idėjų, jokių tikslų nei norų. Tačiau

vieną dalyką visi atsinešėme su savimi, tai potenciją išaugti ir išsivystyti į vaikščiojantį, kalbantį ir galvojantį žmogų. Potencinių galių plėtojimasis reikalauja sąlygų ir aplinkos. Iš to matome, kad žmogaus gyvenimas vyksta ir formuojasi, tartum, aklinai uždarytame žiede, kurį pralaužti beveik neįmanu. Kokia aplinka ir kokie tėvai, tokie ir vaikai — iš vienos pusės, kokie vaikai, tokie žmonės, tokie ir tėvai — iš antrosios pusės.

Žodžius telydi darbai

Iš tikrųjų, ne velnias sėja blogį pasaulyje, bet nepakankamai išsivystęs žmogus. Todėl ne angelai galės tą blogį išnaikinti, bet *pats žmogus* — organizuotas žmogus arba kaip šiandien mėgstama sakyti: socialiai subrendęs žmogus.

Nūdienė visuomenė vis labiau stokoja žmonių, kurie būtų paruošti prisitaikinti šių dienų pilietinio gyvenimo reikalavimams, o jau ypatingai yra jaučiamas trūkumas dorovinės masių organizacijos.

Tačiau kol mes tik šūkius mėtome, kol mes tik užsiėmę blogio padarinių analizavimu, jų statistikomis ir aprašinėjimais, tol mes pažangos nedarome ir nedarysime.

Pažanga, ar tai materialinėj, ar tai dvasinėj srityj, kyla tik iš gilių studijų, gilių apmąstymų, sujungtų su kruopščiu ir sąžiningu darbu, bet niekuomet iš tuščių kalbų, nors jos būtų kuo gražiausios. Taigi ne tiek svarbu pasakyti, kiek svarbu, pirma, gerai apmąstyti, kad ištartas žodis, kritęs į geros valios širdį galėtų virsti veiksmu. Šios taisyklės kaip tik griežtai turėtų laikytis tėvai. Nereikia mažiems vaikams pripasakoti visokių niekų ir nebūtų dalykų, bet su jais reikia kalbėti aiškiai, konkrečiai ir trumpai. O jau ypatingai žiūrėkime, kad mūsų kalbas ir žodžius lydėtų garbingi darbai ir veiksmai.

Žmogaus dvasia negali organizuotis be aplinkos

Kiek daug pastangų ir aukų yra padėję žmonės surasti auksui ir anglims! Kiek daug pastangų dedama šiandien užkariauti tolimosioms erdvėms! O dabar paklauskime savęs: kiek pastangų yra įdėta, kad būtų paruošta tinkama aplinka žmogaus dvasinių galių normaliam išsiplėtojimui. Sveikam, nepakrikusiam asmenybės susiformavimui yra būtinai reikalinga speciali aplinka nuo gimimo dienos iki 6-rių metų amžiaus.

Jei mes, šalia savo suaugusiųjų reikalams sukurtos aplinkos, nepasistengsime sukurti savo ainiams - vaikams, jiems pritaikintą aplinką, tai ateityje visuomeninio gyvenimo lygis ne tik nekils, bet smuks, nes žmogaus dvasia neturėdama palankių sąlygų vystytis ir plėtotis dar labiau pakriks.

Taikinga ir darni visuomenė tegali susikurti ant vienintelio pamato — paties žmogaus — gerai išauklėto žmogaus. Štai kodėl auklėjimas reikia vertinti ne tik kaip mokymas ir lavinimas, bet kaip būtina pagalba žmogaus dvasinėms galioms organizuoti.

Pasistenkime žiūrėti į vaiką ne kaip į būtybę už mus menkesnę, mažesnę ir silpnesnę, bet kaip į išmintingą būtybę tik iš kito pasaulio.

A. TAMOŠAITIENĖ LAPKRITIS

D. SADŪNAITĖ

SONATA

Ko tu žiūri —
taip liūdnai
iš už mano akių,
Svetimšali,
nelaimingasai?
Saulė maudos naktį
nuskandinusi šviesą —
Kada tą rožę
perlamutro
nuskabys

Ž E M Y N E

Aš turiu svečią
savyje.
Šešėlį uolos
dykumoj —
Jūros platybėj
Jis kloja sau guolį:
Pokalbį nori pradėti
Su Nemirtinguoju — —
Jūros platybėj
Jis kloja sau guolį. —
Šoka su Nemirtinguoju.

– IŠ JAUNŲJŲ KŪRYBOS

LAIMA ŠVĖGŽDAITĖ

GINTARO ŠALIS

Saulė užkrito už ežero bangų,
Nakties tuoj bus laisvė viena.
Žvaigždutės nusagstys tamsųjį dangų,
Mėnulio bus karalystė pilna.

* * *

Mik, sūneli tu mano,
Ir sapnuok savo lopšy.
Noriu papasakoti apie kraštą anapus okeano,
Kur užmigo karalaitė — graži.

Mik, sūneli brangiausias,
Ir sapnuok apie gintaro šalį,
Kur miega Baltijos karalaitė,
Miega ir pabusti negali...

Mik, sūneli mažyti,
Stiprėk ir užauk tu didus,
Nes reikės tau pėdsakus ainių pasekti
Ir grįžti atgal į karalaitės dvarus!

NAKTIS IR LAIVAS

Nuliūdęs vakaras ir vienišas, kaip pučiantis vėjas,
Vandenys niaukiasi ir laivą neša pirmyn...
Seniai turėjai būti parėjęs,
Bet bangos siūbuoja ir plaukia tolyn...

Naktis jau tamsi tarp žvaigždynų,
Mėnulis vienas, kaip tonas švino,
Sidabro šešėlius dėsto ant smėlio,
Ir laivas siūbuoja — be vėjo...

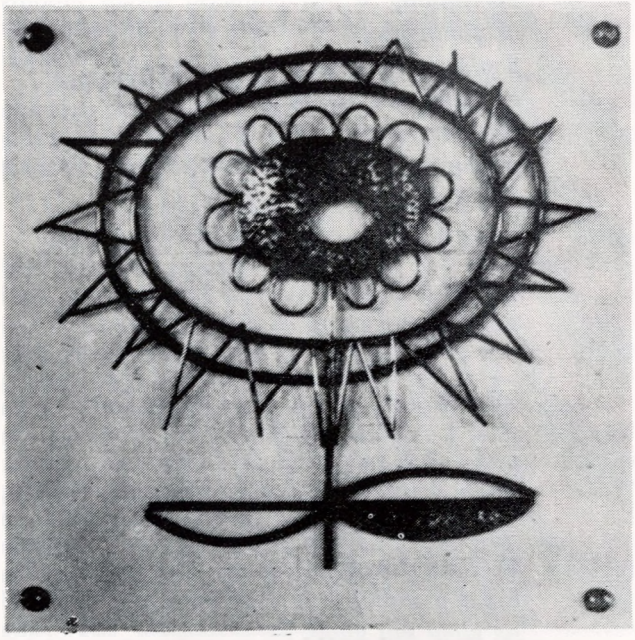

D. GOBYTĖ RAMUNĖ (METALAS)

A. LIČKUTĖ PAUKŠČIAI (KERAMIKA)

NEPRARASKITE SAVO JAUNYSTĖS

ŽIVILĖ ŠLEKYTĖ

Kada paskutinį kartą jūs pagalvojote apie savo jaunystę? Vakar, užvakar, o gal net šiandien? Ką jūs prisimenat apie ją? Ir ar jūsų mintys ne šitaip skamba:

Nori būti jaunas, nes tada nebuvo rūpesčių ir vargų, tik laisvė ir džiaugsmas. Seni laikai skamba ausyse kaip nevisai pamiršta melodija. Yra žinomas faktas, kad prisimeni tik geriausius laikus ir kažkaip pamiršti rūpesčius. Ir teisybę sakant, jaunystės laikas yra tas laikotarpis, kada gali džiaugtis savo gyvenimu, nes atrandi visokių naujų gėrybių, kurių nežinojai, kad jos yra. Bet labai gaila, kad užmirštame jog jauno žmogaus gyvenimas yra ir sunkus, nes jis turi naujų atrastų rūpesčių. Jaunuolis yra žmogus, kuris jieško daugybės atsakymų į savo klausimus. Jis dažnai taip užsidaro, kad net tėvai nebepažįsta jo. Ir ateina laikas kada net tėveliai daleidžia, kad neėsi vaikas bet pradedąs subręsti žmogus. Žmogus yra sudarytas iš dviejų dalių — kūno ir sielos. Šitos dalys yra integruotos ir jų negalima atskirti, nes tada balansuota perspektyva būtų prarasta. Dažniausiai jūs turite tendenciją prisiminti tik kūniškus džiaugsmus, kai pagalvojate apie jaunystę. Bet yra ir kitų: atradimas Dievo ir atradimas tiesos. Visi šitie aspektai yra sujungti kiekviename žmoguje — jaunuolis yra žmogus.

Mes kartais jums atrodome lyg kokie gyvūnai, kurie pasislėpę nuo visų kitų, ir neleidžiam niekam priartėti. Ši siena tarp vyresnių ir jaunesnių turi būti nugriauta. Man atrodo, kad kai jūs prisimenate jaunas dienas, jūs labiau norite grįžti į senus laikus, kada gyvenote tėvynėje, negu tik galvoti apie pačią

jaunystę. Normalus dalykas prisiminti jūsų jaunystę taip, kaip ją prisimenate, nes jūs tada egzistavote ir gyvenote savo krašte. Kiekvienas žmogus yra skirtingas ir jūs negalite lyginti mus su jumis. Ir štai kyla konfliktas, nes mėginate mus palyginti su jūsų būta padėtim visai kitam laike ir kitam krašte. Mes egzistuojame dabar, ne tada, ir čia, ne tenai. Kai suprasite, kad praeitimi negalima gyventi, tai suprasite kad ištikrųjų jūs neėsate praradę jaunystės, nes jaunystė yra buvimas ir specifinis galvojimas, netik amžius. Kai mes ją atrandame, mes neturime prarasti jos arba sustoti vietoje. Mes turime judėti vis pirmyn ir tada neprarasime jaunystės, nes ji nėra vaikiškumas.

Ir štai mano problema — atvesti jus prie pilnesnės sampratos jaunystės, nes laikas visad palieka miglotus atsiminimus — ypatingai tuos, kurie paliečia buvusią galvoseną. Bet supraskite ką jums noriu pasakyti. Negalima parašyti formulę ir galvoti, kad štai kiekvienas žmogus šitaip reaguos į šį įvykį — gyvenimas nebūtų įdomus. Lygiai taip yra su jaunyste, nes ji, kaip ir kiti dalykai, kurie paliečia žmogų, yra subjektyvi, negalima visus sumesti į vieną krūvą. Ką aš jums sakysiu, gal tik dalinai pritaps prie specifinio žmogaus, bet štai žmogiškos kliūtys. Turime naudotis tuo ką žinome, kad lengviau atrastume kitų idėjų.

Ir paklausite manęs, iš kur aš tiek daug žinau — daugiau negu jūs, ir sakysite: "juk mes turime daugiau patirties, negu tu, vaikeli". Teisybė, patirties daugiau turite, bet ar atminties tiek turite? Noriu jūsų atmintį pažadinti, kad lengviau būtų suprasti, kodėl mes esame, kokie esame. Jaučiuosi, kad turiu patirties apie šią problemą, nes tame laikotarpyje aš egzistavau ir kartu jame džiaugiausi.

Lengviausiai prieiti prie šios problemos, tai atsakyti į klausimą — kas yra būti jaunam? Kas yra jaunystė? Atsakymas nėra lengvas.

Išaušta paprasta diena, išeini į gatvę keliaudamas į mokyklą. Žmonės skuba abiejose pusėse gatvės ir tu kartu su jais leki — neklausdamas savęs kodėl. Ir pažiūri į savo dulkinus batus, į pilką monotonišką šaligatvį ir staigiai sustoji. Nežinodamas kodėl, apsisuki ir bėgte bėgi atgal, ir vėl taip pat staigiai sustoji. Išplėtus akis žiūri į gyvenimo sceną, kuri šiuo momentu vyksta prieš tave. Mėgini rasti atsakymą į visus klausimus, kurie pilasi iš tavo proto, kaip per potvynį. Ir tų atsakymų nėra. Bėgi kur nors, kad galėtum pasislėpti nuo visų piktų žvilgsnių ir kur galėtum ramiai pagalvoti. Ilgą laiką vienas sėdi prie upės ir susimąstęs jieškai atsakymų. Galva stačiai plyšta. Kodėl aš egzistuoju? Kas tai yra gyvybė? Kas Dievas yra — ar jis egzistuoja, ir jeigu taip, ko jis nori iš manęs? Kas yra tiesa? Kodėl staigiai tiek rūpesčių?

Bijodamas atsakymų, nusisuki nuo klausimų, užsimerki ir mėgini save įtikinti, kad tau svarbu tik geras laikas, nes visa kita nereikalinga, beprasmiška. Trankaisi ir jieškai skylės, į kurią galėtum išlieti visas mintis ir rūpesčius. Bet ramybės nėra ir tie klausimai slenka gilyn į protą ir štai ateina diena, kai jau nebegali stovėti vietoje, bet turi pradėti keliauti dideliais žingsniais pirmyn. Pradedi bręsti.

Iš draugų dabar reikalauji daugiau, nes nori rasti žmogų su kuriuo galėtum atsisėdęs rimtai pakalbėti apie savo problemas ir galbūt surasti kelias išvadas. Artimesni draugai pasilieka tik keli, nes kiekvienam žmogui negali atverti tą antrąjį "aš", kurį esi netikėtai atradęs.

Skaitydamas, diskutuodamas ir galvodamas, prieini išvados, kad pasaulis ne apie tave sukasi. Kažkaip sunku suprasti. Kai buvai mažas, mama šokinėjo apie tave ir žiūrėjo kad tau niekas neatsitiktų. Bet dabar pats turi egzistuoti tarp žmonių, ir pasaulio paveikslas nėra toks puikus kaip pasakose būdavo. Tikrai, ne tik aš egzistuoju, ir ką aš galvoju, tai ne viskas. Reikia respektuoti ir kitų galvoseną.

Tiek daug visokių idėjų šiame pasaulyje. Tu turi atrasti savo gyvenimo tikslą ir savo idėjas apie gyvenimą. Ir visa tai turi būti padaryta tavo vieno, nes tik tu turėsi atsakyti Dievui kodėl tu pasirinkai tokį kelią.

Nėra sunku suprasti tada, kodėl taip vienišas ir pasimetęs pradedi jaustis, kodėl taip blaškaisi ir metiesi nuo vieno veiksmo į kitą. Rūpesčiai, atrodo, niekad nesustos augti ir ramybė pertoli net matyti. Vienu žodžiu: esi sukritęs savyje ir slenki į neapsakomą depresiją. Bet iš visų šių tamsumų kyla švyturys, kuris tave lydės iki paskutinio atsikvėpimo — Dievas. Kaž kaip be to, gyvybės prasmė yra prarasta. Dabar žinai kodėl pasaulis nesisuka apie tave — sukasi apie meilę, kuri yra Dievas. Jis tyliai ir kantriai veda tave prie Savęs. Per Jį pradedi žinoti, kad tau reikia žmogaus, kuris tave suprastų ir, svarbiausia, mylėtų pilnutinai. Yra labai svarbu ateiti prie to punkto, kada gali pažiūrėti į pasaulį, ir matyti kitus — ne tik save. Tada nori gilesnio kontakto su jais, nes žinodamas apie daiktus, tu supranti tik dalį pasaulio — statiškąją jo pusę. Žmogus yra ta kita, dinamiškoji pusė. Daiktai, neturėdami jausmų, labai pasyvūs, tik laikini, bet žmogus amžinai judėdamas visad pasiliks aktyvus. Tai ir stengiesi suprasti žmogų vis giliau ir vis artimiau. Atradęs meilę, atrandi ir laisvę, nes tik per meilę gali atsisukęs į šviesą tarti: "aš žinau kas aš esu". Tą pasakęs neateini prie galo, bet prie pradžios, nes tik tada viskas atranda savo reikšmę.

Žiūri į pasaulį kartais perdaug idealiai, bet tas yra būtina ir labai gerai, nes atsiveria prieš tave vi-

J. BALČIKONIS KILIMAS

sas gyvenimo grožis. Kiekvienas lapelis, gėlytė, upelis kažkaip tiek daug reiškia, nes jis buvo sutvertas tavo Kūrėjo — tiek grožio jame yra. Naktį pažiūri į skaistų mėnulį ir žvaigždes ir lyg jauti dvasinį ir fizinį atsinaujinimą. Matai, kad pasaulis nėra ašarų klonis ir nėra vien tik blogis ir pyktis. Blogis ir pyktis egzistuoja, nes žmogus yra labai pavydus ir niekad nenori pasiduoti kitam. Bet tu nutari, kad nori save atiduoti visiem, nes žinai, kad savęs atradimas vyksta per santykiavimą su kitais — ne tik su savim.

Vėl stovi gatvėje, kurios abiejose pusėse žmonės stumdosi ir lekia Dievas žino kur! Pažvelgi į jų tuščius veidus, į nuliūdusias akis ir esi nustebintas jų aklumu. Tokia didelė baimė, kad gal laiko neliks, sukasi jų prote! Ir štai jie skuba, greitai bėga, nematydami nieko, tik save. Kai jų gyvenimo galas artėja, jie nustemba kai pamato, pagaliau nustoję bėgti, kiek daug jie gyvenime prarado, kiek daug dar liko, kur jie net neparagavo. Ir jie liūdi! Pamėgink paklausti jų dabar, kodėl jie taip skuba išgyventi savo gyvenimą, ir jie pažiūrės į tave, kaip į kvailį. Vis tas pats atsakymas: "suprasi daugiau, kai būsi mūsų amžiaus, vaikeli!"

Ir jūs čia klystate, nes per dažnai prarandate gyvybės ir grožio nuostabumą. Kasdieninis gyvenimas nublukina jūsų kadaise vaizduotus sapnus. Žinoma, kad praktiškumas turi egzistuoti, bet yra būtina žmogui kartais ir pasvajoti ir idealistiškai pagalvoti. Juk tik iš abstrakčių idėjų konkretūs pasiūlymai kyla.

Gyvenimas bus laimingas tik tada, kai jūs galėsite atsipalaiduoti nuo visų automatiškų veiksmų. Aš nepatariu jums visiškai numesti savo užsimojimų, kad galėtumėte būti laisvi. Nereikia žiūrėti vaikiškai į šį pasakymą. Aš noriu jus tik įtikinti kaip svarbu yra žiūrėti į kiekvieną įvykį šviežiai ir klausytis ką Dievas man sako per jį. Jūs esate pripratę atsikelti kas rytą ir pergyventi šią naują dieną lygiai taip, kaip kad dieną prieš. Jūs bijote bet kokių pasikeitimų, nes jūs esate praradę tos jaunystės naują žvilgsnį į pasaulį — tą pozityvų požiūrį. Šitas atsinaujinimas turi vykti kiekvieną dieną ir kiekviename laikotarpyje — jis nepriklauso tik jaunam žmogui. Jeigu galėtumėte suprasti, kad atradimas savęs turi vykti per visą gyvenimą, tai gal tada geriau suprastumėte jaunystę. Juk žmogaus niekad pilnutinai nepajėgsim suprasti. Jaunuolis pradeda atrasti save, bet atradęs jis yra įpareigotas gerinti tą, ką jis yra radęs, kad nepasidarytų kaip mašina, kuri juda tik tada, kai kas nors ją pastumia. Ir svarbiausias dalykas yra niekados nestovėti vietoje, bet vis judėti pirmyn — visiems šis pasakymas tinka.

Jūs per dažnai galvojate, kad tikėjimas labai varžo. Jūsų religija turi būti integruota su visu gyvenimu. Čia nėra idealistiškas pasakymas. Atradę Dievą jūs turite arba Jį pilnutinai priimti arba atmesti. Blogiausias dalykas tai būtų labai pasyviai žiūrėti į liturgiją, nes jos prasmė yra sujungti žmogaus sielą, protą ir kūną su kitais. Ar kada nors esate paklausę savęs kodėl einate į bažnyčią — ar tik todėl, kad turite eiti? Jeigu su tokiu požiūriu einate, tai jūs prarandate viską — jūs tada nesuprantate jos prasmės. *Buvo žmogus kurs buvo ir Dievas.* Mes užmirštame, kad Jis buvo žmogus galvodami, kad kadangi Jis buvo Dievas, Jam buvo lengviau egzistuoti. Jis atėjo su šviesa mums parodyti kelią — bet mes vėl esame paklydę. Jaunas žmogus nėra patenkintas bet kokiu atsakymu į klausimą — kodėl. Kaip jūs galite būti patenkinti? Ar jūs įsivaizduojate, kad religija susidaro iš taisyklių, kurias jūs sekate kaip litaniją, nes kitaip nuodėmė bus padaryta — o gal net nesekate. Raskite atsakymą, kodėl jūs galvojate taip kaip jūs galvojate. Ir būsite pilnesni žmonės, nes suprasite geriau kodėl religija reikalinga. Be jos, kaip jau esu sakius, gyvenimas yra tuščias. Nežiūrėkite į ją taip pasyviai — ji turi judėti su jūsų visais judėsiais.

Kodėl jūs prarandate savo jaunystės laisvę. Kodėl galvojate, kad statiškumas reiškia subrendimą. Kaip dažnai girdi vyresnius sakant: "jau jis pagyvenęs vyrukas, galės rasti sau merginą ir gražiai sukurti šeimynėlę!" Kai sakote "pagyvenęs" tai reiškia, kad tas žmogiukas yra įkritęs į monotonišką egzistenciją ir jūs galvojate kad jis, taip sakant, subrendęs. Klaidingai galvojate. Tas žmogiukas yra padaręs tokią pačią klaidą kaip ir jūs. Praradęs savo pozityvų žvilgsnį į gyvenimą, jis yra praradęs savo buvimo prasmę.

Nepraraskite savo jaunystės ir nepraraskite savo laisvės ir savęs. Keliaukite per gyvenimą su atdarom akim, su džiaugsmu širdyje kad gyvi, ir tada nereikės galvoti, kad tik jaunystės laikas yra pilnas džiaugsmo, nes rasite laimės kiekviename laikotarpyje. Jaunystė yra pozityvus, o ne naivus pažvelgimas į gyvenimą. Kai tą suprasite, žinosite, kad visas gyvenimas gali būti laimingas, nes gyvybės džiaugsmas dar vis su jumis. Ir tada jaunystė amžinai vilios ir dainuos pasauliui savo baladę!

ALDONA PRIŽGINTAITĖ

J A U N Y S T Ė

Stebiu aš jaunystėj svajingas akis.
Šypsausi . . . Negaila man ne —
Menu . . . neramus buvo metų tas laikas,
kiek ašarų skausmo tvane! — —

Naktis nemiegota. Šlapia pagalvė.
Ta meilė — klastos kiek joje! —
Be reikalo veidas taip kaito, taip degė,
bučiavo kai tuokart tave — —

— Jaunyste, kur tu? — aš taip nuolat kartoju.
ilgiuosi dažnai širdyje — —
Tik momentas trumpas tuomet man vaidenas
kai laimę laikiau aš delne —

V. PAZUKAITĖ PALANGA

MŪSŲ PAREIGOS IR POMĖGIAI

P. J.

Žemės gamta atrodo vis ta pati, bet žmogaus protas daugeliu atvejų gamtą apvaldo ir pakeičia. Ir mūsų buitis vis tolsta nuo pirmykščio pavidalo. Todėl negalima sustingti kad ir tobuluos laimėjimuos, nuolatos atsiveria naujų rūpesčių bei pareigų.

Moteris visais amžiais buvo ir tebeliko namų židinio globėja, šeimos gyvybės ugdytoja. Iš paviršiaus žiūrint, tos savo kiemo virtuvės ir vaikų auginimo pareigos ją lyg apriboja siaurame rate, bet giliau žvelgiant matyti, kad kaip tik tame pagrindiniame branduolyje-šeimoje yra suslėpti didieji žmonijos uždaviniai

Žinome posakį: kokia moteris, tokia ir visa tauta. Žmogų paprastai nuo pirmųjų žingsnių auklėja ir į subrendimą išveda jo motina. O šis vaiko — paauglio — jaunuolio amžius, vos pora dešimčių metų, yra esminis visam asmenybės susilydimui, visai žmogaus protinei, jausminei ir kūno ateičiai. Tad moteris ne tik gimdytoja, bet ir — ateities kartų žmonijos formuotoja.

Dabar mūsų ypatingos pareigos yra pirmiausia tautai, nes ji taip reikalinga laisvėje esančių tautiečių pagalbos. Kad tėvynę ištraukt ume iš nelaisvės, turime dvigubai sutelkti jėgas ir dvasios išteklius.

Mylėti tėvynę, kaip ir tėvus, yra krikščioniška dorybė. Kas savo tautos nemyli, tas yra tartum nepilnas žmogus. Kas kaitalioja tautybę, siekdamas pritapti ten, kur jam naudingiau ar pelningiau, arba daugiau garbės — yra lyg žemesnio laipsnio žmogus, ir tokiam žmogiškos pareigos bei dvasinio tobulėjimo, pasiaukojimo idėjos sunkiau suprantamos.

Lietuvė nuo senovės buvo sveikos ir tvirtos dvasios, atsispyrė sunkiems pavojams. Net nuostabu, kaip atsilaikė nesužlugusi baudžiavos skurde ir pažeminime. O vėliau atlaikė caro Rusijos nuoskaudas. Lietuvis buvo paniekintas ir kruvinai išnaudojamas, jo tautybė, kultūra, religija — baudžiami, bet mūsų moteris be jokio abejojimo laikėsi savo tikybos ir kalbos, nepabūgo smūgių. Daug knygnešių moterų buvo ištremtos į Sibirą.

Lietuvių šviesuomenei pamynus tautinę dorybę ir palinkus į lenkus, mūsų baudžiauninkė nepasekė paskui paklydėlius, nors jie buvo turtingesni ir mokyti, augštai gerbiamo luomo, o liko ištikima sveikos dvasios jausmui, nors meilė lietuvybei teikė vien paniekinimą ir skurdą. Ji, molio grįčioje, ašakų duona misdama, tebedainavo savo lietuviškas dainas, tebesekė vaikams pasakas, tebeaudė tautinio rašto audeklus ir juostas. Ir šventadienį bažnyčioje greta puikuolių ponių, svetimais mezginiais ir aksomais išsipuošusių, mūsų valstietė išdidžiai tebesigrožėjo vilkėdama namų meno drabužiais, kurie, kaip dabar regime, tikrai yra prasmingesnės vertės, negu tie šilkai ir deimantai, kuriais blizgėjo mūsų bajorės, svetimus mėgdžiodamos. Taip lietuvė valstietė praeityje parodė tikrąjį doro žmogaus kelią, sykiu paliko ir pareigą mums tebetęsti tas atsparos, aukos, išminties ir ištikimybės gijas, kuriomis jungiasi mūsų tauta.

Ar šiandien mes to brangaus paveldėjimo nepamiršome? Ar tautinė ištikimybė nesusvyravusi? Ar mūsų dabarties gyvenimo nuovoka yra tokia sveika, kokią parodė lietuvė praeityje, sunkią baudžiavą vargdama, vėliau dėl religijos ir savo spaudos persekiojama? Ar mes dabar, Lietuvai esant dar skaudesnėje priespaudoje, pakankamai atkakliai telkiame jėgas tautos dorybėms gaivinti ir laisvei atkovoti?

Šeima yra pagrindinė žmonijos bei tautos dalelė. O šeimą įgyvina giliausiu dvasiniu jautrumu moteris. Todėl sunkieji tautiniai rūpesčiai šiandien laukia mūsų širdies aukos. Pareiga veikti šviesesnei tautos ateičiai yra būtina ne tik vyrams, bet ir mums, nors visai kitom priemonėm. Vyrams priklauso plati viešoji politikos sritis. O moteries išeities taškas — šeima.

Ar mūsų jaunoji karta išeina iš mūsų globos pakankamai sveikos dvasios ir tvirta? Ar mūsų jaunimo širdyse įsidiegia iš namų tie būtini daigai krikščioniškų ir tautinių dorybių? Ar parodome tikrą pavyzdį (ne tik žodžiais) meilės ir aukos?

Jei gyventume normalia buitimi savo krašte, laisvoje valstybėje, šių klausimų aštrumo nebūtų. Galėtume džiaugtis gerbūviu, ir tautai pareigos būtų visai lengvos. Bet šiandienis likimas įpareigoja mus aukai.

Pažvelkime, kuo mes daugiausia užpildome savo buitį, kuo reiškiamės ir itin prasikišame?

Spaudoje skaitome nemaža mūsų menininkių, iškylančių augštai — bet tai paskiri asmenys (o jų talentai įgimti, ne nupelnyti). Yra gražių dvasinės išraiškos spindulių: visa eilė moterų draugijų, spaudos pasigėrėtini vienetai, mokytojos lituanistinėse mokyklose. Populiarios tautinių šokių grupės, moterų gabiai

sukurtos ir vadovaujamos. Bet vis tai minimos paskiros veiklios asmenybės. O didžioji masė, nors irgi ne be išsilavinimo ir su pretenzijom į inteligentiją — ar ne apsnūdusi? Teisinasi kad "baisiai nėra laiko", kad amerikinės sąlygos išsemia jėgas. Ar tai nereiškia, kad pritrūkta atsparumo, asmenybės tvirtumo prieš biznišką Amerikos tempą, prieš medžiaginių vertybių stabus?

Milijonierių pramonė užsuka ruletę, taikydama į žmogaus menkystę, jo klusnumą pirkliams: nuolatos pirkite naujus daiktus, puoškitės vis kasdien naujais skudurais, keiskite baldus, skubėkite čiupti naujus gaminius — būsite madingi ir laimingi, už visus pranašesni! Taip nesavarankaus proto žmogeliai, lyg pauksuotu botagu vejami, tekini laksto paskui pramonės vilingą pirštą, o dailiais blizgučiais apgožtam — nelieka laiko nei širdies dvasiniam susitelkimui. O ar daugiau laiko turėjo kadaise mūsų moterys, kai ugniai kurti žabus rinkosi miške ir savo pečiais nešėsi namo, kai vandenį kibirais vilko, o mėsą puodui reikėjo pačiai užsiauginti (kasdien paršus, veršius šerti, viščiukus lesinti ir t.t.)? Kai pieną pati pasimilždavo, salotą ir kopūstą darže kruopščiu diegimu, ravėjimu ir laistymu užsiaugino? O drobės marškiniai, o vilnos sijonai — ilgu ir sudėtingu darbu pasigaminti! Ar toks buvo nuovargis: su kastuvu dirvoje pasilenkus dirbant arba linų pluoštus saujom iš žemės raunant, kluone dygius pėdus kraunant?

Džiaugiamės, kad tie sunkūs laikai praėjo, bet ar neprivalu dėl to jėgas ir laiką daugiau telkti dvasinių vertybių pasauliui, užuot skendus į pirklių masinamą materiją, į "aukso veršio" grožybes?

Eina vėl žiemos sezonas. Kuo mes pasireikšime? Taip, šalpos darbe mes veikiame pasigėrėtinai (Balfas, Birutietės, Dukterų dr-ja etc.), artimui mylėti mūsų moterų širdis dar gyva. Bet atminkime, kad šalpos srity gali lygiai reikštis ir bemokslės, beraštės moterys. Vadinas, inteligentėms šviesuolėms to neturi būti gana. Kam daugiau duota, iš to ir reikalaujama.

Kita dirvelė, kuri pastaruoju laiku patraukė moteris — drabužių madų parodos. Čia mes itin uoliai savo širdis įskaudiname. O iš tikro tai yra — medžiaginių vertybių pastatymas pirmon eilėn. Jei proporcingai būtų taip pamiltos ir dvasinės kultūros sritys, tuomet ir parodos būtų nepeiktinos.

Argi ne tiesa, kad mes savo jaunajai kartai, lietuvaitėms — beveik nieku nepagelbime dvasiškai ugdytis ir tobulėti? Kur yra mūsų moterų vienetai, kurie rūpintųsi mergaičių dvasiniu ugdymu? Jauną sielą reikia paimti globon ir įtakon labai anksti ir nuolat teikti planingai paruošto dvasinio peno: pasižmonėjimo, pramogų, parinktų knygų, iškilų, paskaitų ir t.t. Maždaug nuo 12 metų jaunuoliai išslysta iš tėvų įtakos, tad mergaites turėtų paimti į savo globą draugijos, moterų kultūros vienetai. Žinoma, eilinės paskaitos, nuobodžiai ištęstos parengimų programos — jaunus tik atgrasina. Jų jausmui ir protui medžiagą reikia patiekti ypatingai atrinktą ir patrauklią, jų amžiui tinkamą. O tam būtina nemaža laiko ir galvojimų paskirti — daugiau nei madų parodų ruošai! Bet tai būtų tikras inteligentinis bruožas mūsų moterų veikloje. Ir nereiktų tiek skųstis, kad jaunuolės nuo mūsų nusigręžia, darosi svetimos.

Moterų visuomenei privalu ugdytis gilesnę nuovoką kūrybos grožiui, menams. Ypač literatūra gali kiekvieną moterį patraukti. Grožinė kūryba skaitytojuose ugdo sielos jautrumą, plečia nuovoką, ugdo asmenybę. Deja, daugumas mūsų moterų į knygas žiūri labai paviršutiniškai. Kadaise Vakarų Europoj moterys kūrė " salionus", kur žydėjo poezija, buvo mezgami kūrybos su visuomene ryšiai. Šiandien mums panašių ryšių trūksta. O kur mūsų inteligentės, kurios pasiilgtų gražių raštų skaitymo, kurioms miela būtų ugdytis skonį, taip pat akstinti mūsų kūrybą, padėti nešti žodžio meno šviesą į savą visuomenę? Knygų skaitymas ugdo dvasines dorybes, neduoda protui sustingti. O be knygų — ar mūsų galvelės nesustoja vien kasdienybės apyvokos daiktų ribose? Ir ką tuomet galime duoti jaunajai kartai, kuo mergaites patraukti savin, jei mūsų dvasinis augimas pasibaigęs?

Visų mūsų moterų draugijų skyriai turėtų kasmet iš naujo svarstyti: kuo pagyvinti veiklą, kuo papuošti susirinkimus, kad nebūtų tas pat ir tas pat? Būtinas vis koks nors meninis priedas: tautodailės, tapybos ar knygos parodėlė, daina, muzika, deklamacija, pašneka apie kurią nors meno sritį. Papuošia ir koks iškilesnis asmuo iš šalies — įneša ką naujo, sudomina, ir sueigą pradžiugina, o ne tik — pareigos atlikimas.

Dar — perdaug jėgų sudedame į vaišių momentą (ruošti, valgyti, atidėkoti). Tai yra kūno smagurys, ir tiek. Tad jis mažiausiai pabrėžtinas. Proporcingai jis turi sudaryti tik mažą, nereikšmingą dalelę mūsų parengimų ir susirinkimų dėmesio.

Šeimos sveikatingumas mumyse dar nėra tinkamai suprastas. Kai didmiesčiuose natūralaus maisto nebeliko, viskas perdirbta, chemikalais "pagerinta", pravartu šeimos moteriai domėtis ir rūpintis, kad šeima dar kiek sveikesnį maistą gautų. Ir mūsų spaudoje maisto skyriai eina šablonu, tebeduoda receptų "mixtum compositum", kur daug maišoma, perverdama, perkepama. Gudrių mišinių gana mums pateikia didžioji pramonė — dažnai nė neatpažįstame, kokios sudėties valgį į burną dedame. Tad brangintinas dabar natūralesnis maistas, nes jo sunkiau gauti. Reikia ne senoviškų "gardžiu" receptų, bet aiškinimų, kaip kuris daiktas gaminti, kad liktų maistingesnis ir sveikesnis (nenustotų vitaminų). Būtina duoti įvairias lenteles: kokia kiekvieno dalyko sudėtis? (proteinai, riebalai, angliavandeniai, kolorijos, mineralai, vitaminai). Kaip kuris maistas virškinamas, kaip veikia paskirus kūno organus? Kaip kasdien geriau išbalansuoti valgio įvairumą?

Gausėja širdies ligos — juk tai maisto įtaka. Kai kurie tyrimai rodo, kad itin kenkia angliavandenių gausa. Buvo ypač peiktas cholesterolis (ir urmu vengta kiaušinių), bet vėliausi specialistų tyrimai skelbia, kad rafinuotas cukrus ir balti miltai blogiau širdį veikia nei riebalai. Ar tais klausimais domisi mūsų šeimų globėjos moterys, ar skaito platesnę spaudą, ar jautrios yra sveikatingumo klausimams?

Neseniai paskelbta vieno mediko tyrimai, kad rūkančių moterų vaikai linkę dažniau susirgti leukemija. Ar ne vyresniųjų moterų pareiga lietuvaites įspėti, ravojus išaiškinti? Savo tėvų jaunuolės jau mažiau klauso, bet jei rimtos draugijos ar žymūs asmenys visuotiniau prabils, gal paklausys? Negana rankas sudėjus dejuoti. Reikia veikti.

Tad nejauku spaudoj skaityti, kad moterų veiklumas pumpuruoja vien šaunių balių ruošimu, skanių vaišių sutaisymu (ir kiek už tai padėkų!), rūbų parodomis! Ar tai yra mums iš tikro svarbiausia? Ar tuo turi išsisemti mūsų išmintis ir pareiga? Ar mūsų dėmesys neužkliūna sričių, kuriose atsiveria daugiau dvasios vertybių lobiai?

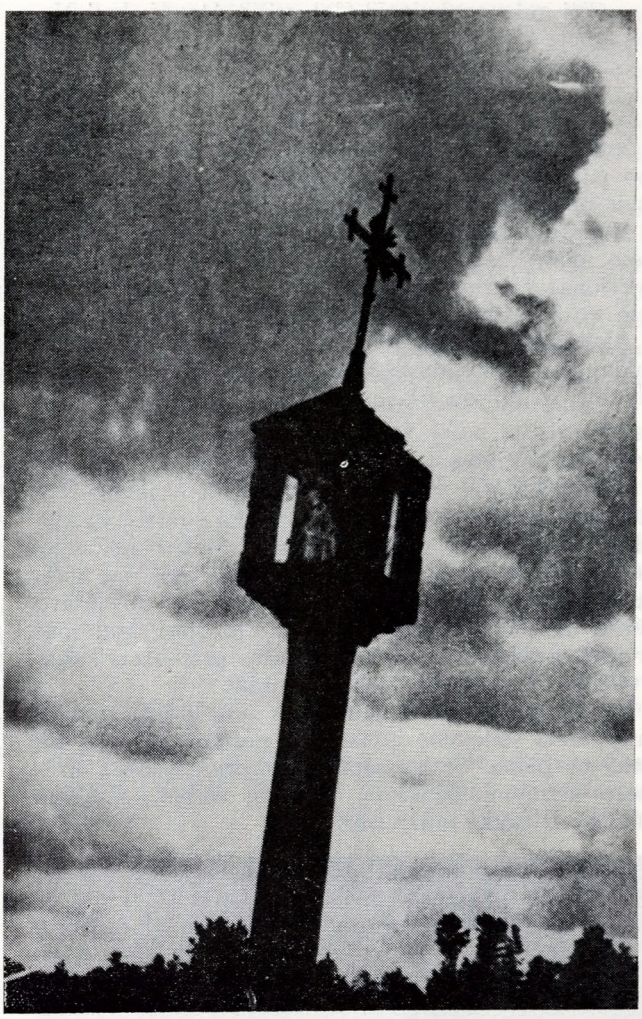

IŠDYKĖLIS

S. VILKAUJA

Pirmoji diena gimnazijoje mane veikė gana savotiškai. Nežinau nė pati, kodėl taip dėl kiekvieno menkniekio nervinausi. Svarbiausia, vis rūpėjo, kaip teks susitvarkyti su klase, jei visi vaikai staiga pradėtų šaukti nesavais balsais ir imtų šokinėti iš vietų. O dar blogiau, jei susipeštų. Ką tada daryti? Tokios ir kitokios mintys maišėsi galvoje, nors ir labai stengiausi jomis nusikratyti.

Pažintis su gimnazijos direktoriumi ir mokytojais buvo labai trumpa. Mažo ūgio, apskritas, raudonais veidais, kaip obuoliais, direktorius trumpai paaiškino, kad gimnazija esanti didelė, mišri, vaikai geri, o pamokų kiek tik nori, nes yra daug paralelių klasių. Pirmoji pamoka man jau buvo paskirta pirmoje A klasėje. Kitos pamokos galutinai dar nebuvo sutvarkytos, nes kaikurie mokytojai dar nebuvo apsisprendę dėl pamokų skaičiaus. Sena biologijos mokytoja, man jau laikant dienyną rankose, priėjo ir pamažu, kad kiti negirdėtų, pradėjo aiškinti, kad ta pirmoji klasė tai esanti "aristokratų", todėl naujam mokytojui ten reikia būti labai atsargiam. Be to. ten kartais net nemalonu ir dvejetuką parašyti, kai mokinys nemoka pamokos, nes tėvai tuoj supyksta ir įsižeidžia. Tačiau, pastebėjusi mano susirūpinimą ir lyg supratusi mano mintis, kad kokia čia gali būti aristokratija tokiame provincijos užkampy ji lyg ir pataisė, jog teisingiau bus pasakius, kad toje klasėje yra visa apskrities miesto "smetonėlė". Ir toliau, jau lipant į antrąjį augštą ir einant ilgu gimnazijos koridoriumi, ji pradėjo skaičiuoti, kad toje klasėje mokosi vaikai: apskrities viršininko, banko direktoriaus, policijos vado, komendanto, notaro, teisėjo, jaunojo rabino, kooperatyvo vedėjo, stoties budėtojo ir daugelio kitų, kurių jau nebespėjo suminėti, nes sustojome prie pat klasės durų. Tada ji nukeliavo į gretimą klasę, apuoku nešina, o aš pasukau į savąją.

Klasė man padarė malonų įspūdį. Buvo gana didelė, trys eilės suolų, kuriuose sėdėjo mergaitės ir berniukai. Visi buvo apsirengę tamsiom uniformom, gražiai susišukavę o mergaičių apikaklaitės baltavo net iš tolo. Dideli langai rytų pusėje, ir net keli vazonai su gėlėmis žaliavo. Mokiniai spoksojo akis išpūtę į mane, matyt, galvodami, kas ji čia dabar per sutvėrimas bus. Pasisveikinusi pasisakiau, ką dėstysiu ir pradėjau šaukti pavardėmis, norėdama susipažinti su kiekvienu atskirai.

Staiga atsidarė durys, ir į klasę įšoko lieknas berniukas, pasišiaušiusiais plaukais, užduseęs jis smarkiai kvėpavo. Nieko nesakęs, drožė tiesiai į paskutinį suolą.

— O kur gi dabar žygiuoji? — paklausiau garsiai. — Grįžk atgal!

Mokiniai nutilę sekė kiekvieną mano judesį ir žiūrėjo, ką aš toliau darysiu. Berniukas nuleido galvą ir sulinko. Atrodė, lyg ir norėjo kažką sakyti ar juoktis, bet sumurmėjęs atsisuko ir, krypuodamas į šonus kaip ančiukas, grįžo atgal prie durų.

— Tai kuogi būsi vardu? — paklausiau jau visai ramiu balsu, prisimindama visas dėstymo metodikas ir visą aklėjimo pedagogiką.

— Algimantas Naras.

— Tai kodėl nepasisveikinęs ir droži tiesiai į savo vietą?

— Pavėlavau . . . tai pamiršau.

— O kur buvai?

— Buvau gimnazijos aikštėje ir tvoromis vaikščiojau.

— Tai gal nepabaigei? Gal grįši? Atrodė, kad Naras pametė visą savo drąsumą.

— Na, tai ko tyli? Sakyk!

— Ne, noriu pasilikti klasėje.

— Tai gerai! Sėsk į savo vietą.

Nusilenkęs pamažu nuslinko į savo suolą, pasilygino pasišiaušiusius plaukus, užsisagstė švarkelio sagas ir nuleidęs galvą išsėdėjo iki pamokos galo.

Mokytojų kambaryje visi linksmai klegėjo ir klausinėjo mane, kaip sekėsi pirmoji pamoka su vaikais. Kiekvienas tvirtino, kad tai esanti pati pasiučiausia klasė visoje gimnazijoje, o iš jų didžiausias išdykėlis tai Algimantas Naras. Jau kas ten praeina, tai išlaiko sunkiausius mokytojo egzaminus, nes kitose klasėse, palyginti su ta, yra tik juokai.

* * *

Praėjo keliolika metų... Karo audros ir artėjantis frontas išblaškė visus. Tada dirbau jau vienoje Vilniaus gimnazijoje. Parvažiavau į tėviškę tartis, ką darysime. Visi buvo susirūpinę, nes niekas nežinojo, kas bus. Dažniau ir dažniau vieškeliu pro pat sodą pravažiuodavo pabėgėlių vežimai. Neretai sustodavo pailsėti ar arklių pasigirdyti. Visi stebėjosi, kad mes dar nesiruošiam, nes jau frontas esąs pralaužtas keliose vietose ir vokiečiai traukiasi atgal.

Vieną vakarą saulė jau buvo nusileidusi ir visa mūsų šeima sėdėjome gonkose ir gėrėme šiltą, ką tik pamelžtą pieną. Staiga išgirdome prie Šešupės krūmuose kaimynų triukšmą. Pirmieji nubėgę mosavo rankomis ir šaukė mus visus.

K. PETRIKAITĖ - TULIENĖ LĖLĖ

Krūmuose kraujuotas ir šlapias gulėjo jaunuolis. Iš jo pečių ir kairiosios rankos stipria srove tekėjo kraujas. Greitai jį paguldėm ant šono, ir mama nusirišusi skarelę nuo galvos, spaudė tekančias žaizdas. Atnešta į vidų, jis prašnekėjo ir paprašė vandens. Lūpos jo buvo sutrūkusios, o sausas kosulys užimdavo kvapą. Naktį smarkiai karščiavo ir kartais atrodė, kad sąmonės netenka. Bet protarpiais vėl atmerkdavo akis, ir mama vilgė jo sukepusias lūpas šaltu vandeniu. Pro skausmus, jausdamas, kad mes juo rūpinamės, matyt, norėjo mums pasisakyt, kas jis esąs ir kaip čia atsidūrė. Jo visų žodžių suprasti negalėjome, bet tik išgirdome, kad juos apsupę vokiečiai šaudė, o jie metėsi plaukti per Šešupę. Susirūpinę visi stovėjome prie jo lovos ir nežinojome, kaip jam padėti. Tėtis žadėjo kai tik prašvis važiuoti į Marijampolę daktaro. Bet švintant jis ėmė giliau kvėpuoti ir, uždėjęs dešinę ranką ant krūtinės, atrodė lyg norėjo žegnotis, bet ranka nusviro šalia jo... Mama uždegė grabnyčią, o sesuo šalia lango stovėdama tyliai šluostėsi akis.

Nieko, o nieko neturėjau, kuo būčiau galėjusi padėti keliaujančiam amžinybėn. Tada persižegnojau ir priėjusi užspaudžiau jo akis. Ir tik tada pažinau, kad tai buvo mūsų gimnazijos didžiausias išdykėlis. Nors buvo praėję keliolika metų, jis jau buvo užaugęs jaunuolis, bet jo veido bruožai ir šviesūs plaukai pasiliko tie patys.

Lauke pamažu švito, o iš rytų pusės buvo girdėti artėjančio fronto dundėjimai...

PAVĖLUOTA LAIMĖ

EMILIJA ČEKIENĖ

Kiekvienos mergaitės kelią į laimę supa daug klystkelių, kurie iš pirmo žvilgsnio atrodo erdvūs, tiesūs, nė nepajusi, kaip jais eidama surasi visa, ko trokšti, apie ką svojoji metų metais. O iš tikrųjų jie yra nepaprastai slidūs, pavojingi, dažnai pilni nepastebimų kliūčių, nenujaučiamų ir nesapnuotų. Taip ir pajunti žmogus beeinąs jau ne tuo tikruoju keliu, kuriuo norėjai, apie kurį ilgai ilgai svajojai.

Taip sakydavo Nijolei bobutė, kurios žodžius ji prisimindama dažnai pykdavo, kodėl ji einanti bobutės nurodytais atsargiais keliais. Užtat ji niekumet, matyt, laimės nebesuras.

— Romute, — išgirdo Nijolė gerai pažįstamą balsą prie stalo ir tuo pat momentu pajuto, kaip skaudus drebulys perėjo visu jos kūnu, dingo natūrali šypsena, maloni vakaro nuotaika. Ji galvojo ar tai pavydo jausmas draugei, ar jai tik skaudu, kad ir vėl ne jai

ta laimė šypsosi, nors ji vengia vaikščioti gyvenimo klystkeliais, ji stengiasi eiti plačiuoju keliu, atvira širdim kiekvienam žmogui.

Nijolė nėra išlepinta, bet gyvenimo užgrūdinta mergaitė, dėl įvairių priežasčių niekumet perdaug nebuvusi laiminga, bet niekam laimės ir nepavydėjusi, daugeliui net padėjusi jos siekti sudarydama palankias sąlygas. Būdama švelnios, romantiškos prigimties, iš kitų švelnumo nedaug patyrusi, todėl prie šio stalo sėdinčios kaimynės vardo tokiu nepaprastu jausmu ir žvilgsniu ištarimas jai atrodė tarytum paties švelniausio dangaus angelo kreipimasis į Viešpatį ir, jei tie žodžiai būtų skirti jai, tikriausiai,nors visada abejingai ir be pasitikėjimo žiūrint į žmones, bet už tą vieną momentą tam asmeniui ji nedvejodama būtų iškeitusi visa, ką iš gyvenimo ligi šiol maloniausio ir geriausio buvo gavusi.

Vėliau tas pats balsas kreipėsi ir į ją, kalbino, bet... netaip. Tą vakarą Nijolė liko vėl tik žmonių stebėtoja, kaip visuomet, bet ne dalyvė. Šaltai, kaip įprasta, šypsojosi ir laukė progos greičiau likti viena, skubėti namo.

Nors tie nugirsti žodžiai palietė ją liūdnai ligi pat širdies, bet tai nebuvo pavydo jausmas anai mergaitai, ne. Tai buvo tik skaudus priminimas, kuo gyvenimas pašykštėjo Nijolę apdovanoti. Ji buvo graži ir daili, taip sakydavo kiti, bet neturėjo gerbėjų, kaip kad jos draugės ir vis jausdavo gilumoj priekaištą savo bobutei, nurodžiusiai neįdomų gyvenimo kelią.

Ten pat aplink sukinėjosi kitas jaunas ponas, su kuriuo net porą kartų Nijolės žvilgsniai susitiko. Jo akys buvo liūdnos, gal jis nemokėjo savo vidaus pergyvenimų slėpti, kaip ir Nijolė. Jai kas kartą darėsi sunkiau, su kiekvienu atšvęstu gimtadieniu didėjo rūpestis dėl nesurandamos laimės, apie kurią svajoja visos mergaitės.

Nijolė grįžusi namo ilgai neužmigo, ilgai svajojo, anksti pabudo. Ji į gyvenimą žiūrinti realiai, nė vieno nesmerkianti, nesidominti kitų asmeniniu gyvenimu, jeigu jiems neprireikia jos patarnavimo, todėl ji buvo tikra, kad ir vakarykštis nuotykis praeis pro ją, kaip visados, be pėdsako. Tačiau šį kartą įvyko kitaip.

Tos liūdnos pono Albino akys keletą metų jai nedavė ramybės. Nijolė paslapčiomis jas mylėjo. Ir kaip dar mylėjo! O jis apie tai visai nežinojo ir nenujautė. Ir ji jau buvo savyje visa tai paskandinusi. Bet vakar tos akys pirmą kartą žvelgė į ją taip liūdnai. Ir vakar vėl pabudo jos jausmai, o gal pavydas draugei laimės, nes ji gerai žino, kaip neįkainojamai brangus yra toks dviejų žmonių žvilgsnis, toks balso skambesys. Tai visų mergaičių išsvajota laimė, į kurią jos eina paslaptingais ir skirtingais keliais.

Nijolė lengvai nešiojosi draugų ir kitų žmonių paslaptis. Kartais girdėdama kitas mergaites ar moteris smalsiai apkalbant drauges, atskleidžiant joms patikėtas asmenines smulkmenas, tylėdavo ir galvodavo: "kad šimtametis ąžuolas prabiltų, daug pasakytų", bet jis nebylys, kaip ir aš.

Ji, venų viena tremties mergaitė, savyje giliai paslėpusi nešioja savo sielos gelmių niekam nematomus šešėlius, niekumet savo gyvenimo kelionės įspūdžiais su nieku nesidalina, nei vienam širdies neatveria. Tas uždarumas ją kartais imdavo taip slėgti, jog manydavo, kad jau nebeatlaikys, ims ir prabils kam nors, bet kam. O kas gi nežino, kaip lengva ir malonu kitam atidavus pusę rūpesčio, pusę skausmo ar net pusę džiaugsmo. Tuo labiau, kad jos vidaus pasaulis taip skirtingas nuo daugelio kitų, toks vingiuotas, toks vienišas ir jai kartais itin sunku savo uždarumą išlaikyti ypač tada, kada girdi iš šalies ją ir jos gyvenimo būdą bei kelią apibudinant taip nepaprastai klaidingai, taip toli nuo tikrovės.

Tačiau, juo didesnį patyrimą ji įgyja iš žmonių, juo tvirtesnė darosi valia, nors kartais ji pasijunta taip kaip tas poetas, kursai nematė nelaimingesnio žmogaus pasaulyje, kaip tą, kuris neturi nė vieno tikro draugo, kursai su juo juoktųsi ir džiaugtųsi, kovotų, kentėtų ir raudotų sunkiomis valandomis. Nijolė kažkada tuos žodžius skaičiusi niekumet jų nepamiršo, nes ji visa tai taip gerai iš savo patyrimo žino.

Tokį žmogų nors pavėluotai, labai retais protarpiais Nijolė pradėjo sutikti ir jau keletą metų ji buvo tikra, jog jį matė Albino asmenyje. Tai žmogus, kuriam gali tikėti, kurio tartas žodis visada prasmingas, kurio kalba dvelkia nuoširdumu. Su juo kalbėtum dienas ir naktis ir vis dar būtų maža, su juo valandos virsta sekundėmis, dažnai galvodavo Nijolė. Ir, kai jis įeidavo kur nors į salę, jai atrodydavo, kad ir sienos imdavo šypsotis, visi daiktai aplink judėti ir jos širdis kitaip tvaksėti, o veidas dirbtinai surimtėdavo, kad nuslėptų vidaus jausmus ir nuotaiką nuo jo ir nuo kitų žmonių akių.

Albino draugijoje Nijolė jausdavosi tarytum pasakų krašte. Ir dar tebesant kartu prieš atsisveikinant pradėdavo galvoti, kada kitą kartą pamatys jį bent iš tolo.

Nijolė, būdama labai kukli visiems, visuomet traukėsi į šalį, tenkinosi iš gyvenimo gaudama tik mažiausius trupiniukus, todėl traukėsi ir tam mielam sutiktam Albinui, pasigėrėdama juo tiktai iš tolo be žodžių. Ji padėdavo kiekvienam draugui ar draugei narplioti jų gyvenimo kely sutiktas problemas, ji laimingiems padėdavo džiaugtis, ištiktus nelaimės guodė ir kartu su jais verkė. Ji visą laiką kam nors aukojosi, aukojosi įvairiais būdais visa siela, visa širdimi, beveik iš visų sulaukdama neigiamo atpildo. Albinas buvo pirmasis jai atrodęs kitoks ir todėl jos visos mintys, visi jausmai jau eilę metų sukosi aplink jį ir juo toliau, juo sunkesnį slėgimą ji jautė savyje.

Kadangi žmogui amžinai tylėti yra persunku, tai visa, kas virš jėgų joje susikaupdavo jau nuo pat mažens Nijolė buvo pratusi iškalbėti popieriuje. Taip ir dabar, kas lietė Albiną. Tai geriau nei pasakoti kitiems, sakydavo bobutė.

Albino asmenyje, ir be jo žodžių, Nijolė juto tikrą žmogaus nuoširdumą. Jos gyvenime tai buvo nepaprastas įvykis, neeilinis sutiktas žmogus, ne be pėdsako praėjęs pro šalį, kaip daugelis kitų. Ir ji gerai žino, jaučia, kad visa tai liks josios atmintyje amžinai, kaip šviesiausias gyvenimo šešėlis tamsoje, be kurio, rodos, visa praeitis liktų tuščia ir beprasmė. Ir ji dabar nepaprastai laiminga, kad po taip ilgo, keletos metų nesikeičiančių minčių bei svajonių, tie šviesūs Albino akių žiburėliai pagaliau atsisuko į ją. O tie keleri metai, oi, buvo ilgi, kol Nijolei likimas nusišypsojo ir suteikė progą Albiną matyti dažniau ir arčiau.

Ir dabar Nijolė su dėkingumu prisimena savo bobutę, nurodžiusią jai pasirinkti tiesų ir teisingą gyvenimo kelią ir būdą, kuriame ji sutiko savo išsvajotą laimę — Albiną. Atsidėkodami jai Nijolė ir Albinas kas antrą mėnesį siunčia senelei į Sibirą siuntinį.

M. DŪDIENĖ KILIMAS

PAGUODOS IR VILTIES DEŠIMTMETIS

Šį rudenį šv. Antano pranciškonų gimnazija Maine, atšventusi įsikūrimo dešimtmetį, mokslo metus pradėjo su 105 mokiniais. Tai pats didžiausias mokinių būrys gimnazijos gyvavimo laike. Jis rodo lietuvių tėvų dėmesį šiai išskirtinei mokyklai, kur jaunimas auklėjamas lietuvių tautinėje tradicijoje. Čia oficialiai dėstoma lietuvių kalba, kaip vienas iš pagrindinių dalykų. Savaitėje skiriama jai 16 valandų, mokinius, pagal žinojimą suskirsčius į 4 grupes. Be to, prisideda organizacijų susirinkimai, tautinių švenčių minėjimai, choro, tautinių šokių ir vaidybos pamokos, kurios taip pat laikytinos lietuviško švietimo dalim. Gimnazija ne tik savo augštu lygiu, bet ir lietuvišku auklėjimu kasmet vis labiau patraukia tėvų dėmesį. Priimami tik lietuvių vaikai.

Sunkių pastangų vaisius

Šv. Antano gimnazija atidaryta 1956 m. rudenį su viena klase. Paskui ji kilo klasėmis, mokiniais ir savo vaidmeniu lietuvybei. Šiandien ši mokykla jau užima žymią vietą tarp mūsų tautinių institucijų.

Dešimtmečio proga tenka priminti, kad šv. Antano gimnazija yra sunkių pastangų vaisius. Kai dar nebuvo taip garsiai kalbama apie jaunimo gelbėjimą, kaip kalbama šiandien, lietuviai pranciškonai jau telkė visas savo jėgas tai ypatingai mokyklai kurti. Niekas jų tada neskatino, niekas iš augštųjų visuomenės sluogsnių gilesnio dėmesio neskyrė. Didžiausiom pastangom gimnazijai statyti bei įrengti sutelkta apie 600.000 dol. beveik išimtinai iš senosios kartos lietuvių Statybos ir įrengimo darbui vadovavo pranciškonų provincijolas T. Jurgis Gailiušis. Jis suorganizavo ir mokytojus iš pačių vienuolių, skirdamas juos studijoms universitetuose.

Nemenkesnių pastangų bei rūpesčių reikėjo ir gimnazijai veikiant per 10 metų. Lietuviai tėvai pradžioje pasirodė gana abejingi. Mokinių būrelis buvo labai menkas. Gimnazijos išlaikymo našta gi milžiniška. Reikėjo laimėti visuomenės dėmesį bei pasitikėjimą, pakelti kritiškas pastabas ... Svaresnės aukos gimnazijai išlaikyti iki šiol nebiro Prisiėjo iš pačios senosios kartos spausti dolerinę pagalbą. Tik paskutiniais metais ačiū Dievui, jau ir buvusi tremtiniškoji visuomenės dalis įsijungė į aukotojų eiles.

Per dešimtmetį pastangos bei rūpesčiai buvo reikalingi ir auklėjimo bare. Atsimintina, kad mokiniai gimnazijoj praleidžia patį jautriausią amžiaus dalį -- nuo 14 iki 18 metų. Tas laikas žinomas maištingumu, nepastovumu ir brendimo problemomis. Mokiniai šioje gimnazijoje praleidžia kasdien 24 valandas per 9 mėnesius. Auklėjimo pastangos ir atsakomybė tarpais tampa slegianti. Ji nuslenka nuo tėvų ant mokytojų ir prižiūrėtojų. Jiems čia tenka pilnai rūpintis lietuvių jaunimo siela ir kūnu.

Nors tai sunku, bet miela. Šiais laikais jaunimas yra blaškomas pagundų, kaip audrų lapas. Patys tėvai mato, koks moralinis pairimas didmiesčiuose. Miesčioniškoj aplinkoj daugiau paskatos tinginiauti, kaip mokytis. Su lietuvybe net dar sunkiau. Išsineštus iš namų lietuvybės daigelius tuojau nori pažeisti svetimos šalnos. Tėvai kartais nebepažįsta savo vaiko.

Palankios sąlygos mokiniams patekti

Štai kodėl šv. Antano pranciškonų gimnazijoj sudarytos palankios sąlygos patekti visiems. Atsižvelgus į nuotolių išlaidas ir mažiau pasiturinčias šeimas, kurios dažnai būna gausesnės ir labiau susirūpinusios

vaikų ateitim, metinis mokestis gimnazijos bendrabuty už pilną išlaikymą šiais metais yra tik 650 dol. Tai kukli suma, atsimenant, kad kitur katalikiškose mokyklose vien tik už pamokas reikia mokėti apie 400 dol. metams ir net dar daugiau. Tuo ypač negali atsistebėti kitataučiai, kurie už savo vaikų išlaikymą kituose bendrabučiuose moka mažiausiai 1.500 dol. metams.

Bet mes žinome šv. Antano gimnazijos paskirtį. Ji ne pajamų šaltinis. Ji bendros aukos vaisius ateinančiai kartai. Mums pirmoj eilėj rūpi, kad lietuvių tėvų vaikai pasinaudotų šios gimnazijos lietuvišku auklėjimu, koks jis įmanomas emigracinėse sąlygose. Juk 16 oficialių lietuvių kalbos pamokų savaitėje šiuo metu yra nemažas dalykas. O kur dar kitos lietuvybei kurstyti priemonės, kaip choras, tautiniai šokiai, lietuviškos pamaldos ir pamokslai, savo organizacijos, tautinių švenčių minėjimai, vaidinimai, net kelionės į žymesnes Amerikos lietuvių iškilmes ir kt.? Šioje gimnazijoje lietuvis mokinys metų bėgyje gali gauti daugiau negu kitur. Apie tai nėra jokios abejonės. Patys mokiniai tai mato ir atvažiavę mielai pasilieka per ketverius metus.

Malonu pasidžiaugti

Minint šv. Antano gimnazijos dešimtmetį, malonu padėkoti visiems, kurie ją kūrė, rėmė aukom, į ją siuntė vaikus, ją brangina ir didžiuojasi. Jų nuopelnas lietuvių jaunimui niekuomet nebus pamirštas. Dešimtmečio proga taip pat malonu pasidžiaugti šios gimnazijos kilimu. 1965 mokslo metus pradėjome jau su 90 mokinių. Į 1966 mokslo metus gimnazija įžengė su 105 mokiniais. Tėvai vis labiau įvertina gimnazijos naudą, siųsdami čia savo vaikus iš tolimiausių vietovių. Mokyklos vardas lietuvių visuomenės akyse kyla. Atrodo, kad tuoj neįmanoma bus besutalpinti visų mokinių. Tenka rūpintis gimnazijos pastatų plėtimu, gausesniu mokytojų personalu ir patogesne vidaus įranga.

Toks mūsų pastangų įvertinimas dešimtmečio sukaktyje yra didelė paguoda. Mes prašome ir ateity nepamiršti šios mokyklos. Dvasinė ir medžiaginė parama visuomet mums reikalinga. Mes norime, kad lietuvių visuomenė šį auklėjimo židinį laikytų savo turtu. Mes prašome juo daugiau domėtis viešuose kultūriniuose suvažiavimuose, jam ruošti parengimus lietuviškose bendruomenėse. Juk tai vienintelė tokio plataus pobūdžio auklėjimo įstaiga šioje Atlanto pusėje! Kartais gi atrodo, kad į ją žiūrima, kaip į pranciškonų asmeninį reikalą. Kodėl? Koks čia asmeninis reikalas padėti jaunimui iš visos Amerikos ir Kanados? Atrodo, kad tai visų pirmaeilė pareiga. Jei kas anksčiau šv. Antano gimnazijai rodėsi kiek abejingas, peržengus dešimtmečio slenkstį, tos abejonės turėtų išnykti. Būtų natūralu, kad šv. Antano gimnazijos pastatų plėtimo finansinę naštą jau stengtųsi pakelti vėlesnioji karta, kurios vaikai reikalingi gerų mokyklų. Senesniąją kartą kažkaip nepatogu bevarginti, kad ji, tiek aukojusi, dar klotų šimtines. Dabar eilė jaunesniesiems ir gerai įsikūrusiems, nors ir senieji, žinoma, neatsiliks.

Šv. Antano gimnazijos dešimtmetis mums teikia daug vilčių ir daug paguodos. Jų stiprinami, mes žengiame į naują barą su gilia meile lietuvių jaunimui.

T. Leonardas Andriekus, O.F.M.,
Šv. Antano gimnazijos rektorius

V. PAZUKAITĖ PANEVĖŽYS

STEBUKLAS ĮVYKO – ŠILUVOS MARIJA GARBINAMA AMERIKOJE

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

Šiluvos Marijos koplyčia pašventinta didžiulėje Nekalto Prasidėjimo Panelės Švenčiausios katedroje Vašingtone, š. m. rugsėjo mėnesyje.

Vašingtono dienraščiai bei savaitinis katalikų laikraštis "Catholic Standard" gražiai aprašė Šiluvos Marijos koplyčią, jos stebuklingą apsireiškimą Lietuvoje, bei įvykusias iškilmes, paminėdami ta proga ir popiežiaus palaiminimą. Katedros vadovybės leidžiamas mėnesinis biuletenis viršelyje įdėjo Šiluvos Marijos nuotrauką, paskirdamas keturis puslapius Šiluvos Marijos koplyčios aprašymui bei nuotraukoms, net paduodamas ten esamus lietuviškus įrašus.

Skirtinga nuo kitų katedroje esančių koplyčių savo tautinio meno atspalviu ir grožiu, ji patraukia daugelio turistų dėmesį. Šiluvos Marija su Kūdikiu rankose nėra panaši į daugybę matytų jaunučių puošnių madonų. Skulptoriaus Kašubos madona liūdna, grubi lietuvė motina su kūdikiu rankose, primena dievdirbių madonas. Žiūrint į ją iš toliau, iš kitos pusės katedros, Šiluvos Dievo Motina ant augšto piedestalo, geltonų mozaikų fone, atrodo kaip degančios žvakės liepsnoje. Ant altoriaus užrašas: "Our Lady of Siluvo 1608", žemiau daug tamsių kryžių, kurių apačioje ryškiai mozaikomis įrašyta "Lithuania", tarsi kalba, kad tai kryžių Lietuva.

Šoninėse sienose didžiuliai Jonyno projektuoti, melsvai pilksvi mozaikų paneliai. Viename jų Lietuvos vaizdai, bažnyčios, lietuvių kovų už savo kalbą ir tikėjimą vaizdai, kaip vargo mokykla, Sibiro vergų stovykloje laikomos mišios ir pan. Panelyje dominuojantis Kristus - Rūpintojėlis puikiai derinasi su altoriaus Marijos statula. Kitoje sienoje taip pat Jonyno prajektuotas panelis. Ten pavaizduota Lietuvos istorijos scenos: Šventas Kazimieras, Mindaugo karūnacija, Lietuvos pilys ir pan.

Elskaus projektuotose auksinių mozaikų lubose yra keturios Lietuvoje garbinamos madonos: Vilniaus Aušros Vartų, Trakų, Pažaislio ir Žemaičių Kalvarijos, bei spalvuotas vitražas kupole su lietuviškų kryžių metaliniais spinduliais. Užpakalinėje sienoje taip pat Elskaus Vytis, Amerikos laisvės statula ir Kauno Karo muzėjaus sodelio paminklai.

Koplyčioje yra sekantys įrašai: "Our Lady of Siluva 1608", "Lithuania", "Mary console the children of land sprinkled with blood and tears" ir lietuviškai: "Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia", "Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį", "Dievui ir tėvynei".

Neužmirštamai didingas įspūdis paliko, kai prieš prasidedant koplyčios dedikacijos iškilmėms, tautiniais drabužiais pasipuošę lietuvaitės per bažnyčią nešė Lietuvos trispalvę, o paskui sekė kardinolų, arkivyskupų, vyskupų, prelatų, apsirengusių spalvingais iškilmių drabužiais ir kitų augštų dvasiškių procesija. Didžiulė katedra per du augštu vos sutalpino daugiau kaip 8.000 susirinkusių lietuvių į šias iškilmes. Jų tarpe buvo apie pusantro šimto vienuolių ir virš šimto kunigų. Buvo atlaikytos trijose vietose iškilmingos pontifikalinės, trijų lietuvių vyskupų mišios, laike kurių giedojo 600 asmenų choras.

Iškilmingai praėjo religinis kongresas ir koncertas bei banketas Statler Hilton viešbutyje.

Sekančią dieną, gražioje lietuvių koplyčioje, vyskupas Brizgys atnašavo mišias per kurias degė, nuo vakarykščių iškilmių palikusi, iš Lietuvos atsiųsta vaškinė žvakė. Ant altoriaus buvo užtiesta taip pat iš Lietuvos atsiųsta, p. Kačinskienės dovanota, lininė staltiesė. Kiek tik koplyčioje buvo įvairioms intencijoms uždegti pastatytų žvakių, jos visos degė. Viena ponia priėjusi prie Šiluvos Marijos altoriaus, švelniai ranka jį paglostė ir padėjo dolerį. Po kurio laiko, po Šiluvos Marijos kojomis buvo sukrauta krūva popierinių žaliukų.

Rugsėjo 8 dieną, lietuvių koplyčioje airė dėliojo ant kėdžių katedros vadovybės išleistą leidinį, kuriame tilpo Šiluvos Marijos apsireiškimo Lietuvoje aprašymas, ji sakė, norinti, kad atėję į lietuvių koplyčią žmonės pasimelstų į šią iš už geležinės uždangos Mariją, o ten už tikėjimą persekiojami žmonės. Ant altoriaus laiptelių padėta puokštė rūtų ir rožių kalbėjo apie lietuvių širdyse susikaupusį ilgesį

Šiluvos Marija garbinama Amerikoje.

MOTERIS ŠIŲ DIENŲ PASAULY

E. KRIKŠČIŪNIENĖ

Kokia yra tikra moters paskirtis? Kas yra tikras moteriškumas? Tai klausimas, dažnai diskutuojamas šių dienų spaudoje ir televizijoje.

Prieš 50 metų moterys kovojo dėl teisių balsuoti. Tada jos manė turinčios įrodyti, kad jos esančios vertos teisės į mokslą, politiką. Laimėjusios tas teises, jos stengėsi studijuoti mediciną, įsigyti doktoratus, pakeisti pasaulį.

Depresijos metu daugumas moterų turėjo grįžti į namus, užleisti vietas vyrams. Prasidėjus antram pasauliniui karui, daugumas moterų vėl dirbo fabrikuose, įstaigose, atsakingose vietose. Po karo vėl atėjo mada moters — šeimos augintojos. Amerikietė moteris buvo nepalankiai lyginama su kitų tautų moterimis — vokietėmis, japonėmis — kurios esą daug moteriškesnės, geriau moka vyrams įtikti. Kai tas nusibodo, moterims vėl buvo patariama išeiti iš virtuvės, ieškoti darbo, studijuoti meną, mokytis svetimų kalbų, eiti atgal į mokyklas. Kuri gi iš šių pažiūrų yra teisinga ir kame yra moters laimė?

Moterį Dievas sukūrė todėl, kad vyrui buvo liūdna vienam. Taigi moteris buvo sutverta kito džiaugsmui. Kadangi tuo metu, kai Dievas tvėrė moterį, pasaulyje tebuvo vienas žmogus, moteris buvo skirta jam vienam. Šiandieną, kada žmonija išsiplėtė, moters paskirtis liko ta pati, tik praplėsta — gyventi kitų džiaugsmui ir gerovei. Taigi esmėje moteris privalo gyventi kitiem — tas yra vadinama pasiaukojimu. Pasiaukojime yra jos gyvenimo prasmė ir laimė.

Daugelis moterų to nesupranta. Tačiau gyvenimas, knygos, šimtai filmų aiškiai parodo egoistės moters likimą. Jis dažniausiai būna tragiškas. Moteris, siekianti patenkinti savo ego, neieškanti gyvenime nieko kito, kaip tik garbės, pasisekimo, tampa labai nelaiminga. Pradėjusi senti, ji pasijunta nustumta į šalį: netekusi garbintojų, ji lieka vieniša. Tokia ji jaučiasi būdama viena, ar net ir žmonių tarpe. Nuo tokios vienatvės vaistų nėra. Dažnai girdime, kad visų dar tebedievinama kino žvaigždė žudosi. Ji bijo ateities, jos sieloj tuštuma, jos gyvenimas be pusiausvyros.

Taigi moteris tegali būti laiminga tuomet, kada jos gyvenimas turi prasmę, kada ji pasišvenčia kokiam nors tikslui.

Augščiausio pasišventimo laipsnio moteris pasiekia tapdama vienuole. Tada ji visiškai savęs atsižada. Nereikia tačiau galvoti, kad mergaitė, išeidama į vienuolyną, užsidaro tarp keturių sienų ir tik laukia to nuobodaus gyvenimo pabaigos. Vienuolei atsiveria plačiausios galimybes dirbti kitų gerovei. Vienuolė, įstojusi vienuolynan tikro pašaukimo vedama, paprastai gyvena labai linksmą gyvenimą. Ji, visai apie tai negalvodama, labai ilgai išsilaiko jauna, jos veidas šviečia džiaugsmu.

Nekiekviena moteris tačiau turi pašaukimą stoti į vienuolyną. Nekiekvienai yra lemta aukotis dideliems tikslams. Yra nemaža moterų, kurios pasirenka vienatvės kelią kokio nors vieno asmens — ligotos motinos, sesers, ar kito šeimos nario labui. Yra tokių, kurios galvoja, kad netekėjusios jos geriau galės atlikti savo pasirinktos profesijos pareigas. Ir labai dažnai tokia moteris gal būt nepatiria tiek daug linksmybių gyvenime, bet, jeigu ji turi tikslą, jos širdyje nėra tuštumos, dėl kurios reiktų žudytis.

Daugumai moterų skirta ištekėti ir auginti šeimą. Čia taip pat matome moterų laimingų ir nuolatos kenčiančių. Žinoma, ne kiekviena pasiaukojusi moteris yra laiminga. Kartais jai tenka daug kentėti dėl vyro egoizmo. Tačiau tuo atveju jos kančia yra prasmingesnė ir gal būt laikina. Jeigu ji yra tikrai atsidavusi šeimai, jai atpildas ateis vėliau. Vaikai užaugs, o ir pats vyras per eilę metų turės pripažinti, kad vis dėlto jis daug skolingas žmonai.

Ištekėjusios moters paskirtis — auginti ir auklėti šeimą. Moteris, pradėjusi laukti kūdikio, įsipareigoja maždaug dvidešimčiai metų, ar, blogiausiu atveju, jei vaikas pavyzdžiui nenormalus ar nesveikas, — visam gyvenimui. Kol vaikas mažas, jos rūpesčiai ribojasi jo fizine gerove. Apie tuos kasdienius vargus, atsisakymus, nemigo naktis nereikia nė rašyti. Bet po jų ateina kiti rūpesčiai, liaudies žodžiais tariant, dideli vaikai — dideli vargai. Tai auklėjimo problemos. Kiekvienos motinos troškimas turėti gerus vaikus, tokius, kurie gerai elgiasi, gerai mokosi, kuriais visi gėrisi. Kiekviena motina to nori, bet kaip to atsiekti? Rodos kiekviena moko, bara, kalba, o vienai sekasi, kitai ne. Nekiekviena tačiau pagalvoja: o ar aš iš tikro pati esu tokia, kaip reikalauju iš savo vaiko? Ar mano mandagumas ir geras elgesys nėra tik šventadieniškas rūbas, nešiojamas tada, kai kiti mane mato? Ar aš tokia pat gera, mandagi kasdien, kokią vaizduoju būdama svečiuose? Juk vaikas vystosi mėgdžiodamas suaugusius, jis lyg veidrodis pagauna ir projektuoja jį supančių žmonių savybes, pirmoje eilėje, žinoma, tėvų, vėliau draugų, mokytojų. Dewey sakė "We learn by doing", bet kažkur mačiau geresnį posakį "We teach by being". Mokome tai, kuo patys esame. Vaikui nereikia vien tik žodžių, jis turi ne tik ausis, bet ir akis. Jis yra individas, jis sugeba susidaryti savo nuomonę.

Taigi vienintėlis būdas — motina pati turi siekti būti tobula — tada galės tikėtis ir gerų vaikų. Kad ji turi būti teisinga, sąžininga, gera, apie tai netenka kalbėti. Bet daug kam gali atrodyti, kad to neužtenka. Dažna moteris jaučia, kad ji, besirūpindama materialia šeimos gerove, atsiliko nuo šių dienų pasaulio. Vaikai mokyklose girdi naujesnių dalykų, negu ji girdėjo, būdama mokyklos suole. Ji jaučia, kad ji nepajėgia būti jiems autoritetu. Ji norėtų rasti bendrą kalbą, bet kaip? Padėtis nėra tačiau taip tragiška. Paprastai, vaikams paaugus, jiems bereikia mažiau priežiūros, motinai atsiranda daugiau laiko kultūriniams reikalams. Jeigu ji tik turi noro, ji gali atrasti laiko nueiti į biblioteką, pasilavinti. Jeigu ji pati nesijaus nustumta į šoną, ji tokia ir nebus, nes paprastai žmogus būna laimingas ar ne, pagal tai, kaip jis pats į dalykus žiūri.

Vaikams išėjus į mokyklą, ir motinai atsiradus daugiau laisvo laiko, jai gresia pavojus suglebti namuose. Ji prisikaupia energijos, kuri, neišeikvota, sukelia įtampą. Ji gali tapti nervuota. Ji turėtų daugiau laiko išeiti, bet tam jai stinga apsirengimo, beaugą vaikai reikalauja daugiau išlaidų. Ji norėtų, kad vyras daugiau uždirbtų, kad jis daugiau stengtųsi, jai pikta, kad jis, parėjęs iš darbo, tik guli ir skaito laikraščius, kada juk taip lengva būtų dar kokį darbelį iš šalies susirasti, ar apie namus ką padaryti, ar pagaliau ją į kiną ar svečius išsivesti. Jos sukaupta energija išsilieja pykčiu. Moteris turėtų tačiau pagalvoti, kad jai tos galimybės atrodo įmanomos, nes ji yra išsimiegojusi, per dienas išsiilsėjusi. Ji nepatenkinta vyru, bet esmėje ji daugiau nepatenkinta savimi. Tuo metu ji turėtų rasti užsiėmimą.

Jei jos gyvenimo sąlygos leidžia, ji galėtų įsijungti į labdaros draugijas, domėtis menu, mokytis kalbų. Jei ji jaučia reikalą padėti šeimai ekonomiškai, ji turėtų išmokti kokio praktiško darbo kaip gailestingos sesers, slaugės, siuvėjos, kirpėjos ar panašiai.

Moteriai, kuri buvo įsigijusi profesiją, ir ją apleido ištekėjusi, atsiranda galimybių vėl į ją įsijungti. Moteris, kuri buvo pradėjusi studijas, dabar ne taip sunkiai gali jas užbaigti. Žinoma, reikės kuriam laikui atsisakyti išėjimų, draugysčių, bet tas viskas apsimokės vėliau. Sunkiau gal būt yra pradėti ką nors visai iš naujo, bet, turint didelių norų, ir tas yra įmanoma. Užtat reikia stengtis dar jaunystėje įsigyti ko nors, kas vėliau gyvenime galėtų praversti.

Šių dienų pažiūra yra ta, kad moters gyvenime turi būti vietos šeimai, profesijai, tolimesniam lavinimuisi, visuomeniniam veikimui. Kiekviena moteris turi individualiai apsispręsti, kas jai artimiausia ir geriausia. Ji pati turi surasti kelią, kuriuo eidama galėtų geriausiai ir tobuliausiai save išreikšti, gyventi pilnutinį gyvenimą ir būti laiminga.

PRENUMERUOKITE
"MOTERĮ"
1967 METAMS

• MOTERYS PASAULYJE

Daktarė Elena Liatukienė

Elenai Liatukienei, Howard Universiteto Washington D.C. associated profesor, paskirti National Institut of Health specialūs kreditai, Grant, neribotam laikui tyrimams atlikti, ligi šiol apleistoje srityje, būtent, kad nustatyti koks virintas maistas daugiausia kenkia dantų emaliui. Daktarė savo tyrimams ima kasdieninį Amerikoje žmonių valgomą maistą. Tuo tarpu iš 30 įvairaus pagaminto maisto rūšių, be cukraus, vieni iš labiausia žalingų gaminių yra coca cola, rauginti troškinti kopūstai, salotų užpylimai (salad dressings), žirniai ir t.t.

Howard'o Universitete Liatukienė dėsto dantų anatomiją, pritaikomąją odontologiją (operative dentistry), bei dantų morfologiją. Ji taip pat užsiima (pora dienų savaitėje) privačia praktika ir dar atranda laiko dalyvauti lietuviškoje veikloje. Vašingtoniečiai turėjo progos pasiklausyti jos įdomių populiarių paskaitų iš jos profesinės srities, suruoštų Vašingtono lietuvių moterų klubo ir Vašingtono tikslių̃jų mokslų draugijos.

Elena Liatukienė-Kubelskytė yra gimusi Kaune. Ten ji baigė "Saulės" mergaičių gimnaziją. 1944 metais pasitraukusi Vokietijon, lankė Erlangeno universitetą ir jį baigė įgydama dantų daktaro laipsnį. Atvykusi Amerikon, norėdama čia gauti teisę verstis praktika, baigė odontologiją Vašington'e, Howard'o universitete. Gavusi Louise Ball stipendiją, Michigano universitete įgijo magistro laipsnį — Master of Science in Operative Dentistry.

Daktarė Liatukienė yra paskelbusi eilę straipsnių iš savo profesinės srities Amerikos odontologų žurnale. Dalyvaudama dantų gydytojų konvencijose, padarė jose keletą pranešimų ir suruošė atatinkamų parodų. 1965 metais ji dalyvavo televizijoje universiteto forume. Ji yra narys Omicron Kapa Upsilon, Honor Society of Dentistry. Linkime daktarei Liatukienei sėkmingai kopti mokslo srityje. **G.K.**

Dr. M. Gimbutienė dirba Los Angeles universitete. Jos rūpesčiu yra rengiama didelė archeologijos ir etnografijos paroda, kurioje bus išstatyti įvairių tautų eksponatai. Parodos papildymui įvairios tautybės pademonstruos savo tautinius šokius. Taip pat yra pakviesta ir lietuvių tautinių šokių grupė.

Mok. J. Juknevičienė sekmingai mokytojavusi Amerikos Lietuvių Montessori D-jos Vaikų Nemeliuose Čikagoje nuo pat įsikūrimo 1963 m., šį rudenį perėmė vedėjos pareigas. Pedagoginį — lituanistinį darbą ji ilgus metus dirbo Lietuvoje, Vokietijoje ir Kanadoje, o Čikagoje baigus Montessori mokytojų kursus, tris metus ėjo auklėtojos pareigas, Vaikų Nameliuose, pasižymėdama sumanumu ir giliu atsidėjimu mūsų mažiausiųjų lituanistiniam ir montessoriniam auklėjimui.

Dail. **V. Pazukaitės** darbų paroda įvyko Windsor'e, Kanadoje š. m. rugsėjo mėn. 14 - 29 d. Dailininkė yra atvykusi iš Lietuvos prieš pusantrų metų. Studijavo Kauno meno mokykloje, baigė grafikos skyrių. Parodose dalyvauja nuo 1957 metų, ne tik Lietuvoje, bet ir kituose R. Europos kraštuose. Dailininkė daugiausia reiškiasi grafikoje, bet taip pat dirba ir alie̜jinius darbus. Parodoje dalis išstatytų darbų buvo atvežti iš Lietuvos. Paroda spaudos buvo gerai įvertinta ir praėjo su dideliu pasisekimu.

Mok. G. Narakaitė-Petrauskienė iš Hamiltono yra aktyvi dalyvė lietuviškoje visuomeninėje veikloje ir spaudoje.

"Rūtos" ansamblis New-Yorke švenčia 25 metų sukaktį. Ansamblis turi didelį lietuviškų ir klasiškų dainų repertuarą ir dažnai pasirodo koncertuose, taip pat yra dalyvavęs ir televizijoje. Jų yra išleistos ilgo grojimo plokštelės — Dainuojame su "Rūta".

Sol. L. Juodytė sėkmingai koncertavo New - Yorko Town Hall. Solistė dainavo septyniomis kalbomis įvairias arijas ir dainas. Koncertas spaudos buvo gerai įvertintas.

DAIL. VANDA PAZUKAITĖ

WASHINGTONO ŠEŠTADIENINĖS LIETUVIŲ MOKYKLOS VAIKAI VAIDINA "RAUDONĄ KEPURAITĘ".

Washingtono Šeštadieninė Kristijono Donelaičio mokykla sėkmingai veikia. Praėjusiais metais šioje mokykloje mokytojavo p.p. Aistienė (vedėja), Slapšienė, Penkiūnienė ir Zubkienė. Šiais mokslo metais mokyklą lanko 25 vaikai. Mokytojos: p.p. Penkiūnienė (vedėja), A. Kindurienė ir G. Jasbutienė. Tėvų komiteto pirmininkė yra G. Žemaitienė. Taip pat veikia ir lietuviškas vaikų darželis, kurį lanko 12 vaikučių.

Dail. A. Vitkauskaitė-Merker atliko ilgesnę kelionę Europoje, aplankydama daug valstybių ir netgi tolimą Islandiją.

Liet. operos sol. **E. Kardelienės** vadovaujama Muzikos Studija Montrealyje yra pasiekusi augšto lygio. Nuo 1949 m. iki šiol studijoje yra mokęsi virš šimto mokinių. Kas metai yra rengiami koncertai, kur stebima atskirų mokinių daroma muzikinė pažanga. Ne vienas Muzikos Studijos mokinys yra išlaikęs konservatorijos nustatytus egzaminus ir pasiekęs augšto muzikinio išsilavinimo. Studija yra skiriama tik lietuvių vaikams ir lietuvių kompozitorių muzika ir daina yra privaloma. Šitokiu savo nusistatymu Studijos vadovė E. Kardelienė ne tik populiarina lietuvišką muziką jaunojoj kartoj, bet ir auklėja lietuviškoj dvasioj.

Z. ORENTIENĖS BALETO STUDIJA SĖKMINGAI VEIKIA TORONTE.

JAUNIEJI STUDIJOS ŠOKĖJAI

Lietuvos valstybinės operos solistės Elzbietos Kardelienės Muzikos Studija po metinio 1966 metų koncerto Montrealyje. Mokiniai (iš kairės į dešinę): V. Vaupšaitė, J. Jacinta, R. Styraitė, D. Styraitė, studijos vedėja solistė E. Kardelienė, S. Janulionytė, R. Pocauskaitė, L. Gudaitė, L. Blauzdžiūnaitė; antroje eilėje: Š. Norvaiša, A. Ališauskas, V. Adomonytė, V. Murauskaitė, R. Naruševičiūtė, E. Lukaitytė, L. Vaupšaitė, D. Janulionytė, R. Jurgelytė, D. Blauzdžiūnaitė, K. Gudaitė, V. Gudaitė, A. Jaugelis, P. Vaupša ir P. Vaupša.

S. Balzekas jr., Lietuvių Kultūros muzėjaus prezidento žmona ir P. Daužvardis, Lietuvos gen. konsulo žmona, muzėjaus atidarymo metu apžiūrinėja eksponatus.

Madų paroda, kuri buvo surengta Toronte praėjo su dideliu pasisekimu. Madas demonstravo viešnios atvykusios iš Čikagos. Pelnas ėjo N. P. Marijos Seserų Vaikų Namų naudai.

K.L.K. Moterų Dr-jos Prisikėlimo parapijos skyrius, Toronte švenčia savo veiklos dešimtmetį. Ta proga yra rengiamas didelis koncertas, kur meninę programą išpildys I. Stankūnaitė, D. Skrinskaitė ir V. Verikaitis.

Dail. E. Kepalaitės paroda įvyks New-York'e Maspeth'o lietuvių parapijos salėje gruodžio mėn. 3 ir 4 d. Bus išstatyta skulptūros darbai ir piešiniai.

Sol. A. Stempužienės koncertas įvyks Bostone, Jordan Hall, kur yra rengiama baltų koncertų serija. Solistės rečitalis bus pats pirmasis.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZĖJUS

Čikagoje, buvo iškilmingai atidarytas. Atidaryme dalyvavo daug garbingų svečių. Garbės komitetą sudarė šie asmenys: pirm. Čikagos meras R. Daley, vysk. V. Brizgys, sen. E. Dirksen, sen. P. H. Douglas, gub. Kerner, kongrsm. J. C. Kluczynski, liet. pasiuntinys J. Kajeckas, kons. dr. P. Daužvardis, S. Lozoraitis jr., Rūta Lee, dr. C. Silvestro, dr. Fr. Lassner ir J. X. Grassi. Suruoštame priėmime dalyvavo virš tūkstančio žmonių.

Muzėjaus steigėjas yra S. Balzekas jr. Daugelį metų jis rinko įvairią muzėjinę medžiagą. Pasitaikius nupirkti didesnę kolekciją, kurioje buvo lietuviškų istorinių ir meninių dalykų, jam kilo mintis steigti lietuviškos kultūros centrą. Įtemptas darbas tęsėsi porą metų, kol pavyko tą mintį įgyvendinti. Visą laiką ir dabar muzėjus yra papildomas naujais eksponatais. Lietuvą liečiantieji istoriniai ir meniniai dalykai yra labai sunkiai gaunami ir tam reikia skirti daug laiko ir darbo. Gaunamos yra dovanos ir iš privačių asmenų, kurios yra mielai priimamos. Ateityje yra numatoma muzėjaus patalpas praplėsti. Esamas patalpas muzėjui perstatė, pritaikė ir dabar išlaiko S. P. Balzekas sr. Šiuo metu ypatingai yra stengiamasi padidinti biblioteką, kad ja galėtų naudotis platesnė visuomenė. Muzėjaus tikslas yra rinkti ir apsaugoti, o taip pat paskatinti kitus domėtis ir studijuoti Lietuvos praeitį-istoriją ir meną. Tai yra puiki idėja, kuri lietuvių tarpe turėtų būti populiarinama.

Mūsų kraštas yra mažas, daug istorinio ir meninio turto žuvo amžiams einant, per gaisrus, plėšimus ir karus. Todėl reikia stengtis rinkti bet kokią medžiagą liečiančią Lietuvos praeitį. Tam tikslui yra įsteigtas Lietuviškas archyvas Čikagoje, kuriame yra sukrauta daug istorinio turto. Pavieniai asmenys taip pat ugdo šią mintį ir prisidėdami prie Lietuvos istorijos išlaikymo renka istorinę lituanistinę medžiagą: dr. P. Reklaitis, V. Vokietijoje — įvairius leidinius, knygas, grafiką, žemėlapius ir t.t.; dail. K. Varnelis, U.S.A. — meno išdirbinius, žemėlapius; dr. A. Kulpavičius, Kanadoje — retas knygas, grafiką, žemėlapius; dail. Tamošaičiai, Kanadoje — audinius, dailę ir daugelis kitų.

Balzeko Lietuvių Kultūros muzėjui Čikagoje linkėtina plėstis, didėti ir sėkmingai toliau dirbti lietuvišką kultūrinį darbą.

DAIL. PAUKŠTIENĖS AUTOPORTRETAS.

Dailininkės paroda įvyks š. m. gruodžio mėn. 3 ir 4 d. Prisikėlimo parapijos salėje Toronte, Kanadoje. Parodą rengia žurnalas "Moteris".

LIETUVIŠKAS ŽIEDAS KORDILIERŲ KALNUOSE

J. NARŪNĖ

Ji atėjo, lyg jaunatvės švitėjimas, į Totoraičių namus, kur buvo suruoštos vaišės, a.a. inž. P. Narutavičiui paminėti, visiems atsilankiusiems į kapinių pamaldas. Susisėdę prie stalo svečiai sužiuro į įėjusią ir, vos jai atsisėdus, ėmė klausinėti, — visiems buvo įdomi jauna Medallino profesorė, gražiai nuaugusi lietuvaitė, Dalia Oželytė - Delacuesta.

Ji mielai užrašinėjo savo adresą, telefoną ir stengėsi tiksliai atsakinėti į pabirusius klausimus.

— Bet Jūs nė kiek nepamiršote lietuviškai kalbėti — kažkas pastebėjo.

— Kaip gi galėčiau savo kalbą užmiršti? — protestavo D. Delacuesta. Visuomet džiaugiuosi kiekviena proga, kada galiu lietuviškai pasikalbėti. Greit atvyks pas mane mano mama, tai tokių progų turėsiu daugiau.

* * *

Vieną dieną Dalia parsivežė mane į savo neseniai pastatytus naujus namus. Buvau maloniai nustebinta jo moderniško stiliumi ir skoningu vidaus įrengimu. Visur daug medžio, jo natūralių spalvų įvairumas įdomiai suderintas, viskas kruopščiai išbaigta. Antrame augšte — miegamieji. Vienas jų paruoštas atvykstančiai motinėlei.

Perėjusios visus kambarius ir terrasas jaukiai susisėdome prie kavutės.

— Kam Jūs dirbate, kai šitaip ištaigingai galite gyventi? — ne visai kukliai paklausiau.

— O ką aš dirbčiau namie? Lėlės vietoje nenoriu būti. Juk namie viskas padaryta, sutvarkyta, paduota — šypsosi jauna šeimininkė. — Savistovi moteris visuomet buvo mano idealas.

— Kur dirbate?

— Profesoriauju Administracijos ir Finansų Institute. Dėstau ekonomijos mokslus. Be to, kaipo konsultantė, dirbu įvairiose firmose, kurios prašo manęs įvairių patarimų, tuo ar kitu ekonomijos klausimu.

— Ar esate patenkinta savo darbu?

— Be abejo. Dirbu toje srityje, kurią studijavau Čikagoje. Be to, šį tą parašau iš ekonomijos į žurnalus. Neseniai išėjo iš spaudos mano knyga — studija dėl bedarbių ir darbininkų padėties Medelline. "El Colombiano" (dienraštis) atspausdino recenziją.

Čia autorė parodė man iškarpą su prof. Dalios Delacuesta nuotrauka, palankiai parašytą ilgoką straipsnį.

* * *

Tartum drugelis, iš savo kambario išskrido maža mergaitė, auklės išpaskos vejama.

— Ir man duok pyragaitį, mamyte! — artėjo ji prie mūsų stalo. Buvo malonu pamatyti ir susipažinti su tų namų atžala, penkiamete Adriana.

— Kas čia? — paklausiau jos, rodydama sienoje pakabintą Sofijos Oželienės paveikslą.

— Močiutė — labai tyliai pasakė lietuviškai. Šiaip kalba angliškai o su aukle ispaniškai.

— Aš jau einu į mokyklą, — apsipratusi su manim pasigyrė — privataus amerikonų vaikų darželio mokinukė.

"VAIDILUTĖS" KANKLININKĖS.

— Čia yra JAV išlaikoma pavyzdinga kolegija amerikonukams ir visiems, kas nori brangiai mokėti, — paaiškino mama.

Adriana, kaip vėjas, skrido laiptais iš antrojo augšto, tarsi nesiekdama kojomis žemės, su sąsiuviniu rankoje.

— Va, pažiūrėk! Čia mano rašyta — leido man pamatyti savo darbą raštinga panelė.

— Tai tu dar savo pamokos nepadarei? — pasipiktino mama, pamačiusi dar neišrašytą lapą.

Sutarėva su Adriana abidvi tuojau pat rašyti: ji išvedžiojo savo raidę "I", o aš užrašinėjau šį pasikalbėjimą.

Mok. T. Dzikienės vadovaujamas jaunųjų kanklininkių būrelis "Vaidilutė" sėkmingai veikia jau ketveri metai. Dažnai dalyvauja įvairiuose pasirodymuose netik New-York'e ir apylinkėse, bet taip pat išvyksta ir į kitas valstijas. Mažosios kanklininkės atliko programą ir Pasaulinėje Parodoje New-York'e. Jos yra mielai laukiamos įvairiuose lietuviškuose subuvimuose.

Šok. I. Gintautienė turi savo baleto studiją Caseyville, Ill., kurią lanko nemažas skaičius mokinių.

L. Petersen Danijos konsulo žmona ir S. Balzekas jr. kalbasi poilsio metu.

PRASMINGAS JAUNIMO PAREIŠKIMAS

Lietuvių Religinio Kongreso metu, lietuvių jaunimas ir jų vadai savo posėdyje labai giliai svarstė pagrindinę simpoziumo temą: "Jaunimas ir religija mūsų laikų priešreliginėje įtampoje". Jaunas studentas Vyt. Radzivanas savo referatu trumpai, bet giliai dėstė savo temą religingo jaunimo įtaką į liberalinį jaunimą. Kalbėtojas iškėlė svarbiausius jaunimo uždavinius — gerai pasirengti, laikytis santūrumo ir būti budriam. Jo žodis taikė ypatingai į ateitininkišką jaunimą ir Lietuvos Vyčius, kad dabar laikas būti religijos apaštalais. Nuoširdžiai ragino jaunimą gilintis į religines tiesas, ypač susirinkimuose, studijų dienose, skaityba, kad galėtų daryti įtakos į liberalinį jaunimą. Jaunasis kalbėtojas siūlė užkirsti kelią šūkiui: "Dievas yra miręs".

Jo puikus referatas davė progos jaunimui ir vyresniesiems jų draugams geros medžiagos diskusijoms. Sąryšyje su tuo buvo priimtas čia duodamas labai svarbus lietuvių jaunimo pareiškimas. Šis nuoširdus, draugiškas lietuvių jaunimo žodis taikomas sau ir broliams ir sesutėms pavergtoje Lietuvoje. Tai galėtų būti lietuvių jaunimo šūkis veiklai ir aukotis pagal čia numatytą planą. Per Vatikano radiją šis broliškas žodis lietuvių jaunimui bus kartojamas ir kartojamas, kaip gilios lietuviškos meilės balsas.

Tikime, kad šis pareiškimas nebus pamirštas, bet tikslingai ir planingai vykdomas mūsų jaunimo visame pasaulyje.

Lietuvių Religinio Kongreso Jaunimo Sekcija

P A R E I Š K I M A S

Lietuvių jaunimas savo posėdyje Lietuvių Religiniam Kongrese, 1966 — Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metais, rugsėjo mėnesio 5 dieną, Vašingtone, District of Columbia, apsvarstęs ir diskutavęs referatą "Jaunimas ir religija mūsų laikų priešreliginėje įtampoje", vieningai skelbia šį pareiškimą:

Mes, lietuvių jaunimas, sąmoningai tikime Dievą, Kristų ir Jo Bažnyčią. Mūsų tikėjimas ir religinis gyvenimas yra mūsų pačių giliu įsitikinimu ir laisvu apsisprendimu priimtas kaip esminė ir prasmingoji mūsų gyvenimo ir veikimo dalis. Mes savo tikėjimu didžiuojamės ir stengiamės juo gyventi. Mes laikomės Kristaus ir Jo Bažnyčios paskelbtų doros dėsnių savo asmeniškame, viešajame ir visuomeniniame gyvenime. Mylėdami savo artimą Kristaus meile, mes gerbiame visų įsitikinimų, visų tautų, rasių ir visų religijų žmones. Svarbiausia vertindami žmogaus asmenybę, mes visuomet rūpinamės, kad kuo daugiau žmonių būtų Kristaus sekėjais savo gyvenime ir savo veikime.

New Yorko "Vaidilutės" kanklininkės vadovaujamos T. Dzikienės išpildo programą prof. Ereto pegerbimo metu.

BROLIAI IR SESERYS PAVERGTOJE LIETUVOJE,

Mes suprantame ir su nepaprasta rimtimi atjaučiame jūsų gyvenimo sąlygas ir jūsų patiriamus sunkumus savo tikėjimą išpažįstant. Mes jus ypatingai mylime ir džiaugiamės, kad jūs neprarandate sąžinės balso garbinti, išpažinti, pažinti ir mylėti savo Kūrėją ir Atpirkėją Dievą. Jei jūs ir negalite tikėjimo laisvai pasirinkti bei jo viešai praktikuoti, viduje jūs tikėjimą išlaikote, laukdami dienos, kada, laisvai gyvendami, galėsite šį pažinimą stiprinti ir atvirai išreikšti. Mūsų draugiškas linkėjimas, kad toji diena greitai ateitų yra svarbiausias laisvėje gyvenančių lietuvių žodis jums. Mes norime, kad jūsų sąžinės laisvė būtų skubiai pripažinta, kaip kad ją turime mes ir milijonai laisvų žmonių.

Pavergėjų atskirti jūs ir mes netapkime priešais, bet visada jauskimės vienos lietuviškos tautos nariais. Kai mes išgirstame jūsų balsą, mes stengiamės jį suprasti ir, jei galime, jums padėti. Kai jūs girdite mus, būkite tos pačios minties, nes yra tik viena tiesa, vienas Dievas ir vienas amžinas gyvenimas. Mėginkite savo gyvenime atskirti tiesą nuo melo, teisybę nuo apgaulės, tikrą mokslą nuo visa iškreipiančios propagandos.

Mes, laisvame pasaulyje ryžtamės vykdyti maldos, aukos ir veikimo planą:

1. Save krikščioniškai ugdyti ir krikščioniškoje moralėje užgrūdinti.
2. Pažinti visus, įvairiai galvojančius lietuvius ir daryti savo geru pavyzdžiu jiems įtakos.
3. Stengtis visais būdais padėti pavergtos Lietuvos jaunimui religiniuose reikaluose.
4. Aktyviai, noriai ir darbingai jungtis į bendras visų lietuvių pastangas už Lietuvos ir Bažnyčios laisvę.
5. Būti uoliais lietuvių parapijų parapijiečiais ir veikliais lietuvių bendruomenės nariais.
6. Tuoj pat pradėti platinti labai svarbią informacinę knygą "The War Against God in Lithuania" ir visais būdais informuoti laisvą pasaulį apie Lietuvos pavergimą.

★ ★ ★

LIETUVIŲ RELIGINĮ KONGRESĄ UŽBAIGUS

Lietuvių Religiniam Kongresui Rengti Komiteto vardu nuoširdžiai dėkoju už Jūsų bendradarbiavimą, maldas, talką, aukas ir visokeriopą paramą rengiant ir pravedant lietuvių religinę — tautinę šventę Vašingtone, 1966 m. rugsėjo 3 — 5 d.d.

Tik Jūsų asmeniškas pasiaukojimas, lietuvių parapijų, organizacijų, vienuolijų, lietuvių laikraščių, radijo programų ir Vašingtono lietuvių talka buvo galima surengti taip sėkmingai pravestą lietuvių programą.

Ypatinga padėka priklauso lietuvių muzikos Komisijoms, chorams, jų vadovams ir solistams. Mes niekuomet nepajėgsime užtenkamai padėkoti už jų nepaprastą pasiaukojimą kuriant specialią muziką, rengiant ją perduoti lietuviams ir visam pasauliui.

Tai buvo kilnus lietuvių susibūrimas melstis, pasiryžti ir ginti persekiojamus lietuvius už Dievą ir Tėvynę.

Prel. Jonas Balkūnas,
LRKR Komiteto pirmininkas

SKAITYKITE
IR
PLATINKITE
"M O T E R Į"

MENO KŪRINIAI MŪSŲ NAMUOSE

Paskutiniu metu meno kūriniai namuose įgauna svarbią vietą. Menas patapo svarbus elementas, jauni žmonės, pasiturintieji ir meno rinkėjai perka meno kūrinius, norėdami papuošti savo namus, duoti jiems individualią, savitą išraišką. Vieni perka investuodami pinigą ar tikėdamiesi, kad pataps turtingais, kai dailininkas pagarsės, kiti perka dekoravimui, jieškodami atatinkamo didumo, spalvos ir stiliaus objekto. Treti perka iš kilnios meilės menui ir kūrybai. Dabar meno kūrinių kainos yra nepaprastai pakilę, rasime daugiau galerijų ir kitų vietų, kur galime juos įsigyti. Dažnai piniginė paveikslo kaina augštesnė už jo estetinę vertę. Senųjų meisterių kūrinių kainos nepaprastai augštos, pvz. Rembrandt'o paveikslų kainos siekia porą milijonų dolerių. Kiekvienas iškilesnis dailininkas lengvai ras rinką savo paveikslams. Be abejo kartu su dideliu pareikalavimu kils ir meno kūrinių kainos. Bendrai meno kūrinių įsigijimą siejame su didelėmis išlaidomis, bet visuomet galime surasti neabejotinai vertingų originalių paveikslų, skulptūrų, reprodukcijų prieinamomis kainomis. Ne vienus mūsų namus puošia iškiliųjų mūsų lietuvių dailininkų paveikslai, bet puiki proga įsigyti paveikslų mūsų jaunųjų dailininkų parodose. Kam paveikslai nėra prestižo reikalas, galima surasti puikių dekoratyvių paveikslų meno mokyklų parodėlėse, paskirų jaunų dailininkų parodose, bibliotekose, krautuvėse ir t.t.

Tradiciniai aliejiniai paveikslai yra laikomi vertingesniais, bet tai nėra tikslu, gero dailininko akvarelė gali būti lygiai efektinga. Akvarelės, vandeniniais dažais ant popierio piešti paveikslai paprastai įrėmuojami po stiklu. Aliejiniai paveikslai dengiami stiklu tik norint apsaugoti nepaprastą jų vertę. Pvz. da Vinci's Mona Lisa yra apdengta stiklu.

Modernaus buto dekoravimui labai efektingai gali būti naudojama grafika. Grafika yra prieinamesnė savo kaina, nes spausdinys gali būti pakartotas daugelį kartų ir visviena lieka "originalas". Paprastai pirmieji spausdiniai yra dailininko pasirašomi. Grafika spausdinama įvairiais būdais, originalai įrėžiami ant medžio, metalo, šilko ir t.t. Anksčiau grafika buvo vien juoda ir balta, dabar geri dailininkai sėkmingai įveda daugiau spalvų.

Reprodukcijos yra originalaus kūrinio spausdiniai . fotografijos. Kartais originalą sunku atskirti nuo reprodukcijos, ypatingai litografiją. Nežinant originalo, sunku nustatyti, kaip gera yra reprodukcija, ji turi aiškiai ir gerai reprezentuoti originalą. Gera, tinkamai įrėminta, reprodukcija gali sėkmingai puošti butą. Geriau vertinga reprodukcija nei prastas originalas.

Geri paveikslai priduos nepaprastai daug buto jaukumui ir patrauklumui, bet jų tinkamas išdėstymas nepaprastai svarbus. Įėję į kambarį, pirmiausiai pastebėsime kabančius paveikslus, jie lyg sudaro stebėjimo centrą mūsų akims. Nebūtina sienas nukabinėti paveikslais, kaip muzėjui ar mažoj galerijoj. Vienas geras efektingas paveikslas gali puikiai atlikti savo paskirtį. Smulkūs paveikslai gali būti įvairiai sukabinami virš sofų, bufetų ir t.t., bet jų sudėstymas turi būti atsargiai suplanuotas. Išmėginimui patartina iškirpti iš popierio paveikslų formas ir pamėginti kaip atrodys ant sienų. Geriausia grupėmis kabinti panašaus tipo paveikslus, kad išgauti vientisumą. Panašios charakteristikos rėmai taip pat duos panašumo įspūdį. Nebūtina visus paveikslus kabinti vienoj linijoj, nėra nieko nuobodesnio kaip išrikiuoti paveikslai. Paveikslai gali būti kabinami ir sėdinčios pozicijos akių linijoj. Jei viršuje siena atrodo tuščia, galima užpildyti vijokliniu augalu. Kabinant daugiau paveikslų, turime atsargiai parinkti jiems vietą. Paveikslas turi atatikti aplinkai ir derintis su sienomis, artimesniais daiktais ir t.t. Kiekvienas paveikslas turi ką nors stebėtojui sakyti, meno kūrinys, kuris sukels diskusijų dėl savo temos ar atlikimo technikos, bus idomesnis kambario turiniui. Nesvarbu kokius paveikslus pasirinksime savo butui, jie turi būti įjungti į bendrą dekoravimo schemą ir iliustruoti mūsų originalumą. Nebūtinai brangūs savo kaina, jie turi būti prasmingas priedas mūsų estetiniam pergyvenimui.

Be paveikslų ir skulptūrų, kurių patalpinimui reikia daugiau erdvės, reikėtų pastebėti praktiškus buto papuošalus, kurie nors ir nebūdami meno kūriniais, įneš įvairumo mūsų butams. Mums lietuviams artimiausi yra medžio drožiniai. Medis istorijos bėgyje buvo mėgiamiausia rankų darbo medžiaga. Šiauriečiai ir primitvvios Afrikos tautelės naudojo medį religinėms skulptūroms, ritualinėms maskėms ir t.t. Medis buvo naudojamas kiekvienam istorijos periode. Šių dienų kūrėjai medyje išreiškia savo idėjas. Medis savo naturaliu grožiu duoda butui šilumos, jaukumo ir turtingumo, ką neišgauname iš kitų medžiagų. Medžio drožiniai turi būti paprasti, nuoširdūs. Geriausias pavyzdys mūsų liaudies drožiniai.

Šiuo metu ypatingai madoje austiniai paveikslai (tapestry). Modernūs kilimėliai originalūs savo piešiniu ir technika gali paįvairinti mūsų dekoravimo idėją. Jų pagaminimui naudojamas audimas, nėrimas, klijavimas net siuvimo mašina. Puikiai gali būti panaudoti mūsų liaudies motyvai. Kaikurie muzėjai turi tų sieninių audinių rinkinius.

Kiekvienas kambarys namuose gali turėti savo charakterį. Mūsų kaip dekoratorių sėkmingumas pareis ne nuo išleistos pinigų sumos ir supirktų brangių daiktų. Kontrastai duoda šilumos, įvairumo ir spalvos. Venkime komplektų (sets) ne tik apstatydami butą baldais, bet ir parinkdami smulkias puošmenas.

V. Pazukaitė — Panevėžio tiltas (lino raižinys)

Madų ir grožio pasaulis

Veda IRENA KAIRIENĖ

Apie kailius

Nina Ricci madų salono direktorė madame Genevieve Antoine Dariaux neseniai išleido knygą, antrašte "Elegance", kur alfabetine tvarka ji duoda informacijų ir patarimų eleganciją susirūpinusiom moterim. Skyriuje apie kailius madame Dariaux rašo sekančiai: "Atvirai kalbant, moterys žavisi kailiais ne vien dėl jų šiltumo. Jei kailinis paltas kaštuotų mažiau už geros rūšies medžiaginį — jis tuoj pat būtų nemadingas. Ne veltui sakoma, kad moteriai minko kailiai yra lyg senam kariui Garbės Legiono ordinas. Jie yra ir jos vyro sėkmingumo simbolis. Aš žinau visą eilę atvejų, kai vyrai leidžia savo žmonoms pirkti sukneles papigintom kainom ir dėvėti jas keletą metų, tuo tarpu dovanoja joms brangius kailius, kad pakeltų savo pačių prestižą.

Gerų kailių įsigijimas yra svarbus įvykis moters gyvenime. Todėl prieš tą įvykį jos ilgai svarsto. Vyresnės ponios visada prisimena savo sudėvėtų kailių išvaizdą, rūšį ir kainą, tuo tarpu kiti rūbai nueina užmarštin be pėdsako. Kailių pirkimas yra svarbus moters gyvenime įvykis, ji svarsto tai mėnesiais, kartais laukia keletą metų. Ir nežiūrint visų tų svarstymų — kiek daug padaroma neatsargių klaidų.

Pirmiausia — netiesa, kad kiekvienos moters svajonė — minkai padaro ją automatiškai elegantiška. Kartais būna visai atvirkščiai, nes ji taip daug dėmesio kreipia į kailius, kad visai nepaiso savo likusios aprangos. Tie minkai dėvimi vietoje suknelės, eilutės, sportinio palto, kokteilinio palto, vakarinio apdangalo. Sykį užsidėjusi tą išsvajotą turtą, ji nenori jo niekad nusiimti, rizikuodama net kartais užtrokšti iš karščio... Tai jos pasididžiavimas ir triumfas. Bet toks elgesys — lyg nusipirkti brangų rasinį šunį ir užmiršti jį pašerti. Tokiu atveju vargšas sutvėrimėlis neilgai tvers. Įsidėmėkime, kad, įsigydamos minkus, vietoje išsprendusios problemą, mes dar padauginame įsipareigojimus tikrai elegancijai.

Daugelis moterų galvoja, kad geri kailiai niekad neišeina iš mados. Tai būna dažniausias argumentas įtikinti abejojančius investacija vyrus. O, žinoma, tos moterys nė negalvotų dėvėti tos pačios suknelės be perdirbimo dešimt metų, bet kailiams taikomos kitos taisyklės. Niekas tačiau taip nesendina moters kaip senos mados kailiniai, nežiūrint kaip brangūs jie bebūtų.

Besirinkdamos kailinius, nepaisykiti tų kelių laimingųjų, kurios gali keisti kailius kelis sykius į dieną. Galvokime, kad mūsų kailiai bus vienintėliai ir vidutinės kainos. Miesto gyventojoms patartina pasirinkti šiek tiek puošnesnius, kaip ruonį (kotiką), karakulį, bebrą, bet ne sportinį tipą kaip leopardą, ocelotą, lūšį (lynx). Gyvenančioms kaime, kurios tikrai dėvi kailius dėl šilumos —sportinis tipas yra praktiškesnis. Bebras ir nutria yra vienintėliai tinkami ir puošnesniems ir sportiškiems modeliams, tuo būdu jie yra geriausias pasirinkimas vidutinių pajamų pirkėjoms.

Gražių kailių galima rasti už kiekvieną kainą, bet pirmiausia reikia kreipti dėmesį į rūšį. Jei jūs pasiryžusi kailiams skirti ribotą sumą, geriau pirkti pigesnį kailį, bet pirmos rūšies ir geriausio kirpimo. Mongoliškos ar indiškos avelės, pilkų voveraičių ar udros gerai pasiūti kailiniai daug elegantiškiau atrodys negu karakulio kojytės ar trečios rūšies minkai. Visai teisinga, kad jūs galit lygiai už tą pačią kainą įsigyti bebro ir minkų kailinius, bet jūsų bebras bus puikus, o minkai nušiurę. Atsiminkite, kad "neįtikimi papiginimai" kailių prekyboje neegzistuoja.

Visada pasirinkite patikimą kailininką ar krautuvę, rekomenduotą kokios nors patenkintos pirkėjos. Tas pats kailininkas žiūrės jūsų kailius ir ateityje. Ten jūs laikysite juos per vasarą, ten ir — reikalui esant — permodeliuosit.

Po karo kailių išdirbimas taip patobulėjo, kad kaliai šiandien tapo elastiški kaip medžiaga ir gaunami įvairių įsivaizduojamų spalvų. Jie gali būti įvairiai kerpami, drapiūruojami ir klostomi. Tuo būdu ir jų mados dažniau keičiasi. Mums šiandien daug įvairesnis kailių pasirinkimas kaip kad buvo mūsų motinoms ir senelėms.

Jei jūs nesat labai augšta ir liekna, venkite ilgo plauko kailių, kaip pavyzdžiui lapės ir lūšio. Be to, lūšis ir leopardas tetinka sportiniams paltams ir puspalčiams. Jau praėjo tie laikai, kada Hollywood'o žvaigždės skandino save jarduose baltos lapės. Tada tai buvo prašmatnumo ir elegancijos simbolis Dabar lapės beveik išskirtinai naudojamos apikaklėm, muftom ir palerinom. Daug tinkamesnis kailis paltams yra bebras, nutria, ruonis, karakulis ir žinoma — minkas.

Tamsūs kailiai, aišku, yra lengviau dėvimi ir praktiškesni, bet šviesūs atrodo daug iškilmingiau. Venkite plačių pailgų apikaklių, jos sunkina visą siluetą. Prisiminkite, kad užbaigimas ir papuošimai gali arba pagražinti arba visai suprastinti jūsų kai-

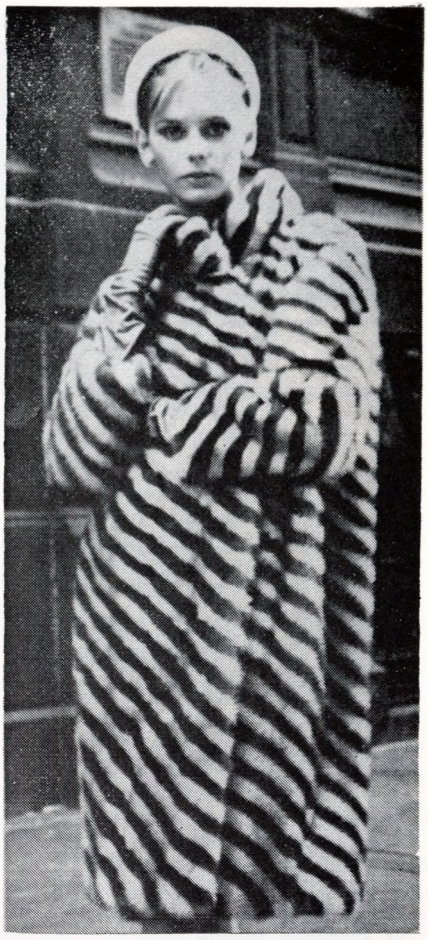

lius. Gėlėti arba satininiai pamušalai kailiams netinka. Geriausiai pasirinkti lygų, taftinį, derančios spalvos pamušalą. Sagos tinka tik sportiniams stiliams. Tikrai puošnūs kailiniai turi būti susegami paslėptom sagom arba kabėm. Kailiniai arba odiniai diržai gali būti dėvimi tik prie sportinių paltų, bet jie niekad neatrodys gerai ant eilinės figūros.

Vakarui labai elegantiška dėvėti toliau nuo kaklo pakirptus minko kailinius. Žinoma, jie nėra labai praktiški. Švarkai yra daug elegantiškiau už šalius (stoles). Kailiniai šaliai, ypatingai įmantriai sukirptos pelerinos padaro jus panašią į tik ką iš provincijos į miestą atvažiavusią septyniasdešimt metų tetulę. Jei jau jūs tokią peleriną nusipirkot — persiūkit ją į mažą šalikėlį (ascot). Minkų šalis ir pelerina pasidarė taip banalūs, taip dažni, kad jau prarado vietą elegantiškos ponios garderoboje.

Dviejų kailių kombinavimas pasidarė labai madingas ir populiarus. Tik jau trečias kailis jokiu būdu neturėtų būt maišomas. Pavyzdžiui, juodo minko skrybėlė yra daug elegantiškiau prie juodo karakulio palto, negu tokia pati karakulinė. Bet jei skrybėlė pasiūta iš leopardo ir papuošta minku — viskas sugadinta. Bet ta pati skrybėlė gali atrodyti visai elegantiškai prie vilnonio palto ar eilutės. Pridedant kitą kailį prie turimo yra geras būdas atnaujinti paltą, kartais net suteikia jam visai naują charakterį.

Geriausios kombinacijos su karakuliu būtų sekančios: šviesiai pilkas minkas su tamsiai pilku karakuliu, šviesus smėlinis minkas su juodu karakuliu ir juodas minkas su juodu karakuliu.

Su dėmėtais kailiais kaip ocelotu, jaguaru ar leopardu —juoda ar tamsiai ruda minko apikaklė puošnumui, udra ar bebras — pabrėžti jų sportiškumui, ruda lapė — ekscentriškumui, juoda lapė — romantikai.

Su juodo ruonio paltu labai tinka juodo minko apikaklė. Su rudu ruoniu, bebru ar nutria — sabalo apikaklė. Su šviesiu bebru ar nutria — sabalas ar šviesus minkas — pasipuošimui, lūšis — sportui.

Gerai pasiūti, kailiniu pamušalu paltai yra šiltesni ir net elegantiškesni už kailinius. Christian Dior salonas jau eilę metų savo kolekcijose turi minko pamušalą, kuris įsegamas į gabardino lietpaltį, raudonos vilnos apsiaustą ir brokadinį vakarinį apdarą. Man kažkas pasakojo, kad Andrey Hepburn visur keliauja su lietpalčiu, vienu baltu apsiaustu, vienu juodu ir minko pamušalu, kuri ji pagal atatinkamą progą ir temperatūrą įsisega ir išsega.

Jei aš turėčiau neribotą kiekį pinigų... (kiekvienam juk valia svajoti), baigia savo straipsnį madame Dariaux, "Aš norėčiau įsigyti sekančius kailius: kelionei ir rytui — trumpo plauko dėmėtą kailį — ocelotą ar jaguarą, ar panterą, arba laukinių minkų, su storos vilnos megsta apikakle ir rankogaliais. Popiečiams — šviesiai rudą bebrą, papuoštą sabalu arba tamsiai pilką rusiškų lapkų paltą, papuoštą šviesiai pilku minku. Vakarui — baltas arba šviesiai smėlinis minkas, be apikaklės. Visą žiemą aš dėvėčiau kailines skrybėles, jos tokios gražios ir taip tinka prie veido. Prie jų dėvėčiau pritaikytas muftas. Pavasarį pasirinkčiau sabalo šalikėlius ir trumpus minko švarkelius. Vasarą mano visi kailiai būtų pasiųsti į šaltą sandėlį ir aš jokių kailių nedėvėčiau — (Deja, tai vienintėlė mano sapno dalis, kuri iki šiai dienai išsipildė...).

• Šeimininkių kampelis

VEDA A. MIKŠIENĖ •

Žali pipirai su svogūnais

1 puoduką svogūnų supjaustyti ritinėliais ir pakepti su trupučiu alyvos iki geltonumo,
3 puodukus žalių pipirų supjaustyt mažais kvadratėliais ir taip pat patroškinti su trupučiu alyvos iki minkštumo.

Gatavus svogūnus ir žalius pipirus sujungti. Pridėti po ¼ puoduko ketchupo ir pamidorų sunkos bei maltų pipirų ir druskos pagal skonį. Pavirinti 1 minutę.

Valgyti karštus ar šaltus prie įvairių žuvų, silkių ar mėsos.

Marinuoti šrimpsai

2 svarai nuvalytų, nevirtų šrimpsų
½ svaro grybų
truputis pjaustytų žalių pipirų
1 kenutė svogūnų (nusausintų)
⅓ puoduko sojos soso
½ puoduko alyvos
½ puoduko balto vyno
½ šaukštuko salierų druskos.

Nuvalytus šrimpsus, grybus ir žaliuosius pipirus ir svogūnus sudėti į dubenį. Visus likusius dalykus sumaišyti ir užpilti ant esančių dubenyje šrimpsų. Uždengti ir padėti kelioms valandoms į šaldytuvą.

Kelias minutes prieš duodant į stalą, šrimpsus išimti iš marinato ir juos pabroilinti.

Viščiukas graikišku būdu

1 Viščiukas,
½ citrinos,
1 šaukštelis "accent",
2 šaukštai minkšto sviesto arba margarino,
druskos.

Padažas:

2 šaukštai smulkiai kapoto svogūno,
1 smulkiai kapotas mažas žalias pipiras,
2 šaukštai miltų,
druskos pagal skonį,
½ puoduko bulijono (iš 10 unc. dėžutės "consomme"),
½ puoduko vandens.

Ryžių pilaf:

6 šaukštai sviesto,
¼ puoduko smulkiai kapoto svogūno,
1 puodukas ryžių (nevirtų),
2 puodukai bulijono,
1 šaukštelis druskos,
⅛ šaukštelio pipirų,
⅓ puoduko gerai išplautų korinkų.

Viščiuką ištrinti su citrina iš vidaus ir viršaus, pasūdyti, apibarstyti "accent" ir leisti pastovėti 10 minučių. Aptepti visą minkštu sviestu ir kepti prie 325⁰ — 30 minučių svarui. Iškepus išimti iš keptuvės ir laikyti šiltai. Išsileidusiuose nuo viščiuko riebaluose pakepinti smulkiai kapotus svogūnus ir žalią pipirą, pridėti 2 šaukštus miltų. Visą laiką maišant, po truputį pilti ½ puoduko bulijono, atskiesto su ½ puoduko vandens. Pavirinti kol sutirštės, pasūdyti pagal skonį. Padažą duoti prie viščiuko ir "pilaf".

Ryžių "pilaf":

Naudoti aklinai uždaromą puodą. Įkaitinti sviestą ir jame apkepti ryžius ir kapotą svogūną, visą laiką maišant, kol viskas gražiai pageltonuos. Įpilti 2 puodukus bulijono (padaryto iš likusio "consomme" ir vandens), pridėti šaukštelį druskos, pipirų ir korinkas. Viską užvirinti, sumažinti karštį ir, uždengus puodą, virti 12 - 14 minučių arba kol visas skystis susigers ir ryžiai suminkštės.

Viščiukų kepenėlės kiniečišku būdu

Sveikas, greitai ir lengvai pagaminamas patiekalas.

2 kiaušiniai,
½ šaukšto sviesto,
¼ puoduko sviesto arba alyvos,
½ svaro (3 puodukai) pjaustytų grybų,
1 puodukas pailgai supjaustytų svogūnų,
½ puoduko įstrižai supjaustytų salierų,
½ puoduko pailgai supjaustyto žalio pipiro,
1 skiltelė sutrinto česnako,
1 svaras viščiukų kepenėlių, padalintų į ketvirčius,
1 šaukštas sojos padažo.

Iš ½ šaukšto sviesto ir išplaktų kiaušinių iškepti kiaušinienę, ją keptuvėje nemaišant. Išversti ant pjaustymo lentelės, atvėsinti ir supjaustyti siaurais, pailgais gabalėliais.

Įkaitintame svieste arba alyvoje sudėti grybus, svogūnus, salierus, česnaką, žalią pipirą ir kepinti, kol suminkštės. Saugoti, kad daržovės nepervirtų. Išėmus daržoves iš keptuvės, likusiuose riebaluose apkepinti supjaustytas kepenėles. Po to ant kepenėlių keptuvėje atgal sudėti daržoves, pridėti sojos padažą. Permaišius, viršų papuošti pjaustyta kiaušiniene. Lengvai pašildyti ir duoti į stalą. Prie šio patiekalo tinka ryžiai, bulvių košė, makaronai.

Lietuviški jautienos vyniotiniai (zrazai)

2 svarai jautienos mėsos,
druska, pipirai,
1 šaukštas miltų,
1 šaukštas taukų,
1 morka,
½ puoduko grietinės.

Įdarui:

2 svogūnai,
1 šaukštas sviesto,
⅓ puoduko kūbikėliais pjaustytų, nesūdytų lašinių,
1 puodukas juodos duonos trupinių,
10 džiovintų baravykų,
1 kiaušinis,
druska, pipirai, petruškos lapeliai.

Supjaustytą skersai raumenų 0,5 cm. storio gabalais jautienos šlaunies mėsą išmušti kūjeliu, pasūdyti ir pabarstyti pipirais. Įdarui skirtus, smulkiai supjaustytus svogūnus, virtus kapotus grybus ir duonos trupinius pakepinti svieste ir, sudėjus pjaustytus kūbikėliais lašinius, kapotas petruškas, pipirus, druską ir žalią kiaušinį, išmaišyti. Tada ant kiekvieno mėsos gabalo uždėti paruošto įdaro, mėsą suvynioti į ritinėlius, surišti siūlais ir, pavoliojus miltuose, apspirginti iš visų pusių įkaitintuose taukuose. Po to vyniotinius dėti į puodą, pabarstyti pjaustytomis, spirgintomis morkomis, pridėti kiek taukų, užpilti sultiniu, kad pusiau apsemtų ir uždengus puodą troškinti apie 1⅓ valandos ant lengvos ugnies. Baigiant troškinti pridėti grietinės ir truputį duonos trupinių.

Ištroškintus vyniotinius, nuėmus siūlus, sudėti į pakaitintą pusdubenį ir užpilti padažu, kuriame vyniotiniai troškinosi.

Tokius vyniotinius galima pagaminti ir iš kiaulienos.

Kepti obuoliai su aviečių uogiene

¾ puoduko cukraus,
1 puodukas vandens,
2 šaukšteliai citrinos sunkos,
4 dideli rūgštūs obuoliai,
4 šaukštai aviečių uogienės.

Vandenį su cukrumi sumaišius pavirinti 5 minutes. Įpilti citrinos sunką. Obuolius nuplovus, perpjauti skersai pusiau ir išimti sėklas. Saugoti, kad nesupjaustyti odos. Tada obuolius sudėti į plokščią indą ir į kiekvieną pusiuke pridėti ½ šaukšto uogienės. Užpilti ant obuolių sirupą, indą uždengti ir kepti apie valandą laiko prie 400⁰ temperatūros. Išėmus obuolius, likusį sirupą pavirinti kiek ilgiau, ir juo užpilti obuolius. Atšaldyti.

Kepenėlių įdaras

(Porcija 7 - 8 sv. kalakutui)

½ svaro viščiukų kepenėlių,
kalakuto kepenėlės, skilvelis ir širdelė,
2 riekės baltos duonos,
½ puoduko vištienos riebalų arba ¼ svaro sviesto,
½ puoduko petražolių lapelių,
⅛ šaukštelio tarkuoto muškato riešuto,
1 šaukštas džiovintų mairūno lapelių,
1 šaukštelis cukraus,
druskos, pipirų pagal skonį.

Kepenėles pamirkyti piene bent dvi valandas. Atskirai piene pamerkti duonos riekes. Kiaušinius suplakti. Išėmus kepenėles iš pieno išskalauti ir kartu su širdele, skilveliu, lengvai išspausta iš pieno duona, petražolių lapeliais tris kartus permalti (malama tris kartus, kad skilvelis gerai susimaišytų). Į šią masę įpilti išleistus riebalus, kiaušinius. įtarkuoti muškato (nutmeg) riešuto, delnais įtrinti džiovintų mairūnų lapelių, įdėti šukštelį cukraus; druskos ir pipirų pagal skonį. Masė bus skystoka. Pripildyti ja kalakutą ir užsiūti.

Raudoni kopūstai "a la Rebecca"

Tinkami duoti karšti ir šalti. Tačiau duodant šaltus, išimti iš šaldytuvo ir palaikyti kambario temperatūroj, kad kiek atšiltų. Tinkamas priedas prie karštos kalakutienos, antienos, žąsienos, kiaulienos, jautienos. Taip pat labai tinka prie šaltos mėsos — kaip košelienos, kiaulienos ir pan.

1 vidutinio didumo svogūnas,
1 šaukštas vištos riebalų (galima alyvos arba sviesto),
1 puodukas mėlynų vynuogių sunkos,
1 šaukštelis druskos,
2 šaukštai acto,
2 šaukštai rudo cukraus,
4 puodukai smulkiai supjaustytų raudonų kopūstų.

Svogūną pakepinti riebaluose ir sudėti likusius produktus. Uždengus puodą troškinti ant lengvos ugnies apie 30 min. arba kol kopūstai suminkštės.

Rūgščios grietinės ir kaviaro "Dip"

1 puodukas tirštos, rūgščios grietinės,
4 unc. stiklinėlė kaviaro (raudono),
1 šaukštas smulkiai kapoto svogūno,
⅛ šaukštelio "tabasco",
½ šaukštelio tarkuotos citrinos žievės,
1 šaukštelis citrinos sunkos.

Viską sumaišius supilti į gražų indelį, šalia paduodant bulvių druožlių (potatoe chips) ir atatinkamų sausainėlių (crackers).

Maisto sudedamosios dalys

Maistą gaminanti šeimininkė turi žinoti, kad nuo jos sumanumo ir žinių apie maisto produktų vertę didele dalimi priklauso jos šeimos sveikatingumas. Kad maistas būtų tinkamai pagamintas, jo sąstatan turi įeiti visos medžiagos, iš kurių sudarytas žmogaus kūnas, t.y. maiste turi būti baltymų, angliavandenių, riebalų, mineralinių medžiagų ir vandens.

Baltymai yra svarbi dalis visų žmogaus kūno audinių, nes maisto baltymai organizmo yra naudojami naujų ląstelių sudarymui. Baltymų virškinimui labai daug reikšmės turi maisto produktų paruošimas valgymui. Verdant ar kepant mėsą ar žuvį, tuose produktuose esančios baltyminės medžiagos labai pasikeičia. Pvz. nuo šilumos baltymai traukiasi ir išstumia dalį vandens esančią mėsoje, kartu išstumiamos ir kvapniosios medžiagos bei dalis mineralinių druskų. Šios kvapniosios dalys pereina į buljoną, kuriame mėsa verdama ir tokiu būdu žadinamas apetitas, skatinamas virškinamųjų sulčių pasigaminimas.

Baltymų daug turi mėsa, žuvis, kiaušiniai, pienas, duona, riešutai...

Angliavandeniai teikia organizmui energiją. Jų daugiausia yra tuose produktuose, kurie savo sudėtyje turi cukraus ir krakmolo. Pvz. ryžiai turi 77 procentus krakmolo, grikių kruopos 71 procentą, cukruje angliavandenių yra virš devyniasdešimt procentų, krakmole apie 80 procentų... Šviežiose daržovėse ir vaisiuose angliavandenių yra nedaug. Jeigu organizmas angliavandenių gauna perdaug, tai jis juos paverčia riebalais.

Riebalai yra reikalinga maisto sudedamoji dalis, bet juos reikia atsargiai naudoti, nes iš jų pertekliaus greit susikaupia didelės jų atsargos ir žmogaus svoris bereikalingai didėja. Perdaug riebalų gali sukelti įvairius organizmo sutrikimus. Riebalai yra augaliniai ir gyvuliniai. Gydytojai yra ne vienodos nuomonės, kurie iš tų riebalų yra vertingesni. Karštai kepami riebalai pakeičia savo cheminę sudėtį, susidaro įvairūs junginiai, kurie neigiamai veikia tulžį ir pūslę, Gaminant maistą iš mažai kalorijų turinčių produktų, pvz. daržovių, nedidelis kiekis riebalų beveik būtinas, nes jie žymiai pagerina tų patiekalų skonį.

Mineralinės maisto medžiagos taip pat labai reikalingos: jos reguliuoja įvairių kūno organų veikimą. Kalcijaus ir fosforo reikia kaulams, kalcijaus ir magnio — širdies ir raumenų sistemai, fosforas reikalingas ir nervų sistemai, geležis kūno audinius aprūpina deguoniu. Valgomoji druska pagerina maisto skonį, bet perdidelis jos naudojimas apsunkina inkstų ir kitų organų veikimą. Jeigu valgoma įvairus augalinis ir gyvulinis maistas, tai mineralinėmis druskomis organizmas būva pakankamai aprūpinamas.

Dldeię žmogaus organizmo dalį sudaro vanduo-skystis. Skystu pavidalu patekusios į virškinamuosius organus maisto medžiagos daug lengviau virškinamos, o suvirškintos — tik skystyje ištirpusios gali įsisunkti į kraują. Kraujas, suvirškintas ir į jį patekusias maisto medžiagas išnešioja po visus kūno organus ir audinius, juos, taip sakant, maitina ir gaivina.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

MELBOURNO LIET. KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA ŠVENČIA 15-KOS METŲ SUKAKTĮ

Rugpiūčio 21 dieną, Melbourno Katalikių Moterų Draugija atšventė savo metinę šventę, kuria kartu atžymėjo ir 15-kos derlingų metų sukaktį. Šventės iškilmės prasidėjo su pamaldomis Šv. Jono bažnyčioje. Diena lietinga ir vėjuota, tipiška žiemos galui Melbourne neatbaidė draugijos narių, kurios rinkosi skaitlingai, dauguma tautiniuose rūbuose, po draugijos puošnia vėliava, iškilmingai žygiuotei į bažnyčią.

Pamaldos — susikaupimo ir maldos valanda. Švelni parapijos choro giesmė ramybę telkia mūsų sielose, dvasios vado, kun. Vaserio jautrūs pamokslo žodžiai skatina nares naujiem pasiryžimam, didesniem ateities darbam. Mišias užbaigiam bendra komunijos auka, tai lyg vieningas prašymas Augščiausiojo palaimos mūsų kilniem siekimam. Ir vėl ramia rikiuote išlydima vėliava šventoriun.

Po pamaldų narės nelūkuriuoja pokalbiuose, bet pietų ruošos darbą prisiminusios, skuba, kas auto kas tramvajum, į Lietuvių Namus, kur visi kulinariniai gabumai teka viena srove, ir vakar dien pradėtas darbas sparčiai tęsiamas toliau. Neužilgo pradeda rinktis ir svečiai. Šį metą draugijai ypatingą progą švenčiant, kvietė visus bičiulius ir visus Melbourno bendruomenės atstovus. 2.30 val. punktualiai. Svečiai kviečiami prie pietų stalo, kur kiekvienas užėmė sau skirtą vietą, gi mūs draugijos pradininkės, jubiliantės, pasodintos stalo gale. Iš vis, šioj erdvioj salėj prie ilgų, kilniai išpuoštų stalų susėdo 130 svečių.

Pietūs - pobūvis prasidėjo malda. Pirmininkė palinkėjo visiems gero apetito, ir kol suspėjo visi šaltus patiekalus akim apvesti, prisistatė vikriosios šeimininkės su šiltu bulijonu ir karštom, kvapiom bulkutėm. Svečiam, atrodo, apetito nestigo, nestigo ir patiekalų. O kai kūnas patenkintas ir dvasiai linksma. Ir štai prie dvasios pakilimo prasidėjo graži eilė kalbėtojų, kurie trumpais reikšmingais sveikinimais gaivino narėse tą linksmą, jaukią nuotaiką, kuri paprastai mus aplanko, kai po ilgų darbo metų, po visokiausių rūpesčių bei pergyvenimų veiklos eigoje, sulaukiama atpildo.

Prie sveikinimo įspūdžių dar vienas nuotaikingas įvykis — tai premijos įteikimas, draugijos skelbto literatūros konkurso laureatei P. Slavėnienei. Pirmininkė įteikia 100 dolerių premiją, o kun. Vaseris, kaipo įvertinimo komisijos atstovas, (šį darbą jis dirbo kartu su P. Pusdešriu ir P. Juragiu) įteikia specialiai paruoštą aktą. Ponia Slavėnienė, kuri įvertindama šio konkurso reikšmę, ne tik pasiryžo su savo ryškiais talentais jame dalyvauti, bet sužinojus apie savo laimėjimą, nuolankiausiai sutiko atvykti iš Sydney į šią mūsų jubiliejinę šventę pareikšti savo asmeniską padėką ir kartu perduot sydniejiškių organizacijų sveikinimus. Visa tai mumyse kėlė didelį džiaugsmą.

Oficialiai daliai užbaigti dvasios vadas uždegė žvakes ant jubiliejinio pyrago, pirmiau pakvietęs visas ilgametes nares bei buvusias ir esamas pirmininkes pasilikti sėdinčiomis kol svečiai sugiedos ilgiausių metų. Po to visom kartu užpūst. Patamsintame, tylos kupiname kambaryje sužibo 15 gajų liepsnelių, tai simbolis 15-kos vaisingų metų.

Kun. P. Vaseris įteikia premiją literatūros konkursą laimėjusiai p. Slavėnienei. Viduryje Melbourno Dr-jos pirmininkė D. Baltutienė.

Linksmoji dalis, kuri tuoj prasidėjo, pasižymėjo P. Slavėnienės, su gilia išraiška perskaitytais poezijos kūriniais. Po to mūsų draugijos dainininkės p. Miliauskienė ir p. A. Petraitienė patiekė gražų duetą, o p. Petraitienė padainavo solo. Fausto Kiršos eilėraštį padeklamavo p. Vlada Petraitienė, o šaunieji choro dainininkai Raudys su Bužinsku užbaigė programą su keliom skambiom, retai girdėtom dainom.

Šventė pasibaigė kilnioje nuotaikoje, svečiai pamažu skirstėsi dalindamiesi šios dienos gausiais įspūdžiais. Gaspadinės imdamos indus, džiaugėsi aptuštintais stalais, draugijos valdžia, čia pat susibūrus, suko galvą apie ateities planus. Draugijos darbas nesustoja nė minutei. Rytoj 16-tų metų pradžia, nauji darbai, nauji planai.

Narė

LIETUVIŠKŲ DAINŲ PLOKŠTELĖ

Lietuviškos liaudies dainos yra turtingiausia mūsų tautosakos dalis. Jos išsiskiria iš kitų tautų dainų savo poetine ir muzikine verte. Jau nuo 17 a. buvo pradėta jomis domėtis ir rinkti. Einant laikui ir keičiantis gyvenimo sąlygoms, keitėsi ir dalinai nyko mūsų liaudies dainos. Nežiūrint to, jos giliai įleido šaknis ne tik liaudyje, bet ir bendrame meno — profesiniame gyvenime. Lietuvių liaudies dainos turėjo ir turi didelę reikšmę mūsų literatūrai, poezijai ir muzikai. Vieną iš šių pavyzdžių turime muz. D. Lapinską, kuris jas panaudojo savo kompozicijai "Mergaitės dalia". Šiam dainų ciklui jis pasirinko darbo, jaunimo ir šeimos dainas, vykusiai atpasakodamas jaunos kaimo mergaitės gyvenimą. Lietuvišką liaudies dainą pritaikydamas ir nekomplikuotai orkestruodamas, jis puikiai perduoda lietuviškos melodijos charakterį, iškeldamas gamtos ir aplinkos garsus. Per visą dainų ciklą tęsiasi melodinis junginys, kuris pasižymi nepaprastu jausmų gilumos išreiškimu, turiningumu ir vaizdingumu. Visoje kompozicijoje jaučiamas senovinis specifinis lietuviškas liaudies muzikinis stilius, pasižymintis dvibalsine ar tribalsine polifonija.

Tam tikra senovinės muzikos nuotaika jaučiama ir antroje plokštelės pusėje, kurioje yra įgrotos įvairių mūsų kompozitorių originalios ar harmonizuotos dainos. Visos dainos yra orkestruotos muz. D. Lapinsko, išskiriant V. Jakubėno "Plaukia antelė" ir "Piemenų raliavimas", kurias orkestravo pats kompozitorius.

Ši dainų plokštelė yra augšto meninio lygio, praturtinanti lietuviškos muzikos lobyną. Linkėtina ir ateityje susilaukti panašių leidinių.

"Dainos" (Lithuanian Songs), įdainavo sol. Aldona Stempužienė palydint Stuttgart'o simfoniniam orkestrui, dirigentas Darius Lapinskas. Įgrota Vokietijoje. Išleido Fine Music Records — 4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio, U.S.A. Aplanką piešė dail. Ž. Mikšys (Paryžius). Plokštelė gaunama pas leidėjus ir plokštelių prekybose.

Pirmoji pusė: komp. D. Lapinsko dainų ciklas "Mergaitės dalia" — dvylika dainų. Antroji pusė: lietuviškos liaudies dainos — dešimt dainų. Kompozitoriai: J. Gruodis, D. Lapinskas, K. V. Banaitis, A. Račiūnas, V. Jakubėnas ir S. Šimkus.

Šitos vertingos ir meniškos "Dainų" plokštelės turėtų netrūkti nei vienam muzikos mėgėjo rinkinyje. **N. K.**

• Laiškai

Didžiai gerbiama
Redakcija ir Administracija,

"Moteries" žurnalą tvarkingai gaunu jau nuo 1959 m. Labai esu dėkingas "Moteries" redakcijai ir administracijai už nuolatinį šio žurnalo siuntinėjimą anksčiau sanatorijos, dabar mano privačiu adresu. Esu dar nesveikas, dirbti dar negaliu, gyvenu iš teikiamos mėnesinės pašalpos. Matydamas, kad "Moteries" redakcija dirba labai naudingą darbą lietuvybės palaikymo, auklėjimo, šeimų susiklausymo ir pan. srityse, siunčiu 2 dol. "Moteries" žurnalo palaikymui, kuriuos nupirkau sutaupęs keleta vokiškų markių. Prašau priimti šią mažytę, bet nuoširdžią auką, kaip našlės skatiką. Ateity, kai sveikata pagerės, pasistengsiu "Moteriai" padėti daugiau.

Su nuoširdumu —

V. Briling,
Gauting, West Germany.

Miela p. Redaktore,

Didelį malonumą sudaro, kai ateina kiekvienas naujas "Moters" žurnalo numeris, džiaugsmas ima, kad šiose sunkiose išeivijos gyvenimo sąlygose mūsų moterys nebijo aukos, pasišventimo ir darbo išlaikyti bent vieną laisvajame pasaulyje tinkamo lygio lietuvių moterų žurnalą.

Tačiau, kartais pajunti lietuvei inteligentei priekaištą, kai žurnale daugumą straipsnių sudaro vyrų pasisakymai mūsų klausimais ar bendraisiais. Kur gi vyresniosios ir jaunosios akademikės baigę jau čia lituanistines mokyklas, nejaugi mes pačios rašyti nemokam?

Didžiai vertinu Jūsų redakcijos, administracijos ir visų bendradarbių bei vienu ar kitu būdu prie šio žurnalo prisidedančių pastangas ir linkiu Jums ištvermės ateityje.

Su geriausiais linkėjimais

E. Čekienė

J ū s ų

• Atsiųsta paminėti

Šventasis Augustinas — Giovanni Papini. Iš italų kalbos vertė dr. Petras Mačiulis. Išleido "Ateitis" 1966 m. Leidinio mecenatas prel. Ignas J. Kelmelis. Spaudė Liet. Enciklopedijos spaustuvė, 361 Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Knygos apimtis 175 psl. Kaina $3.00.

Dievo Avinėlis. Naujausia prof. A. Maceinos knyga, kurioje jis svarsto Rytų Bažnyčios Kristaus - Dievažmogio sampratą, pratęsia ir išryškina ją savo paties mintimis. 1966 m. išleido prel. Pr. Juras. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn. Knygos apimtis 267 psl. Kaina nepažymėta.

Kova prieš Dievą Lietuvoje. Parašė dr. Savasis. Išleido prel. Pr. Juras. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Metraštis II. 1966 m. Liet. Katalikų Mokslo Akademijos leidinys. Redaguoja A. Liuima, S.J. Knygos apimtis 370 psl. Tiražas 1.000 egz., kaina $6.00. Užsakymus siųsti: Rev. Rapolas Krasauskas, Via Antonello da Messina 36, int. 3, Roma 10, Italia.

Vilniaus Rūbas — romanas. Parašė Petras Tarulis. Nidos knygų klubo leidinys nr. 60. 1966 m. Kaina: nariams — minkštais viršeliais 12 šil. arba $2.50, arba 7 DM. Kietais viršeliais — 16 šil., arba $3.00, arba 9 DM. Nenariams 25% daugiau. Knygos apimtis 495 psl.

Laumių Juosta — akimirksnių kronikos I. Parašė Bronys Raila. Viršelį piešė Kostas Jezerskis. Nidos knygų klubo leidinys nr. 61. 1966 m. Kaina: nariams — minkštais viršeliais 10 šil.., arba $2.00, arba 6 DM.; kietais — 14 šil., arba $3.00, arba 8.40 DM. Nenariams 25% daugiau. Knygos apimtis 348 psl.

Jeronimas Kačinskas — Keturios Miniatūros: Flute, Clarinet ir Cello. Išleido Izidorius Vasiliūnas, 27 Dimick St. Sommerville. Mass. 02143, U.S.A.

Moterų Dirva, 1966 m. rugpjūčio mėn. 8 nr., rugsėjo 9 nr. ir auksinio jubiliejaus proga puošniai išleistas spalio mėn. 10 nr. Leidžia Amerikos L. R. K. Moterų Sąjunga. Redaktorė Mrs. Dalė Murray, 205 Luclde St., South Bend., Ind. 46614, U.S.A. Prenumerata metams J.A.V. $2.50, kitur — $3.00.

Laiškai Lietuviams, 1966 m. Liepos — rugpjūčio mėnesių 7 nr. ir rugsėjo 8 nr. Vyr. redaktorius K. Trimakas, S.J. Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636, U.S.A. Prenumerata metams $4.00, atskiro nr. kaina 40 ct.

Lietuvių Dienos, 1966 m., rugsėjo mėn. 7 nr. Leidėjas Antanas Skirius. Vyr. red. B. Brazdžionis. Žurnalas leidžiamas kas mėnuo išskyrus liepos ir rugpjūčio mėnesius. Prenumerata metms $6.00 betkuriame pasaulio krašte. Garbės prenumerata $10.00, atskiro nr. kaina 65 ct. Administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, California 90029, U.S.A.

Lietuviai Amerikos Vakaruose, 1966 m. rugsėjo 9 nr. ir spalio 10 nr. Leidžia A. Skirius, redaguoja redakcinis kolektyvas. Prenumerata metams $3.00, atskiro nr. kaina 30 ct. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029, U.S.A.

Tėviškės Aidai — Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos leidžiamas savaitraštis. Vyr. redaktorius kun. Pr. Vaseris. Prenumeratos kaina metams Australijoj $8.00, kituose kraštuose — $9.00. Atskiro nr. kaina 20 ct. Adresas: 18 Henry St., Kensington, Victoria, Australia.

Snaigių Karalaitė. Parašė J. Narūnė. Kalėdinė pasaka jauniems skaitytojams. Į šią puikią vaikų knygą gražiai ir gausiai V. Stančikaitės iliustruotą turėtų atkreipti dėmesį visi tėvai ir mokytojai. Kaina $1.00. Gauti pas "Draugą", 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Garbės prenumeratos

L. Bieliauskaitė, Chicago, Ill., M. Lenkauskienė, Cleveland, Ohio, E. Masaitienė, Hawre de Grace, Pa.

Žurnalui aukojo

$10.00 — Australijos Liet. Kat. Mot. Dr-ja, St. Peters, Australia;

$3.00 — L. Bieliauskaitė, Chicago, Ill., E.Masaitienė, Hawre de Grace, Pa.;

$2.50 — E. Ramanauskienė, Cicero, Ill.;

$2.00 — V. Barmus, Los Angeles, Calif., V. Valavičienė, Chicago, Ill., O. Žygienė, Cleveland, Ohio;

$1.75—J. Agurkienė, Omaha, Nebr.;

$1.00 — A. Džiakonienė, Rochester, N.Y., T. Dzikienė, Woodhaven, N.Y., O. Jasienė, Crown Point, Ind., I. Kandrotienė, Toronto, Ont., A. Maneikienė, Dorchester, Mass., E. Mikulionienė, Chicago, Ill., D. Milienė, Philadelphia, Pa., A. Minelgienė, Olympia, Wash., E. Misiūnienė, Omaha, Nebr., J. Narakienė, Sarnia, Ont., S. Oželienė, Chicago, Ill., D. Petronienė, Dearborn, Mich., A. Ratavičienė, Otterville, Ont., P. Raulinaitienė, Los Angeles, Calif., A. Valienė, Toronto, Ont., E. Velžienė, Chicago, Ill.

Mielos Skaitytojos,

Kurios dar neatsilyginote už šių metų prenumeratą, labai prašome tai padaryti. Būsime dėkingos

Administracija

Brangiam vyrui ir tėveliui ANTANUI MIŠKINIUI mirus,

nuoširdžiai užjaučiame —

mielą sesę Reginą Miškinienę, dukreles ir artimuosius

Londono K. L. K. Moterų Draugijos skyrius